Taksa plaćena u gotovu

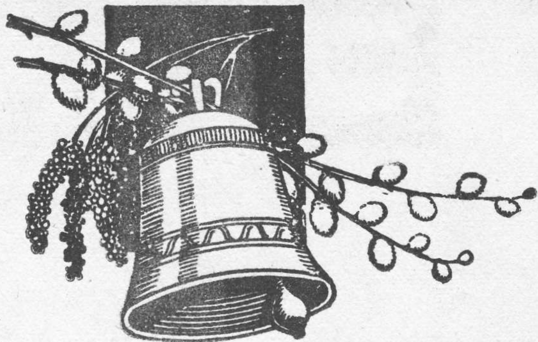
CIJENA 4 DIN

OBITELJ

BR. 13-14

5. TRAVNJA 1939.

USKRS

nam dolazi kao dan radosti, koja nikad ne osvaja naše duše tolikom snagom kao u svete dane Kristova Uskrsnuća. Ti osjećaji velike radosti ispunjaju svakog pojedinca od nas, a naše obitelji osjećaju se u te dane kao u nekom radosnom preporođaju. Duše nam svima na glas uskrsnog zvona pjevaju »Aleluja«, a mlado i staro sabire se oko svetenja, koje se našlo na obiteljskom stolu. To blagoslovljeno uskrsno jelo simbol je radosnog obiteljskog zajedništva, nad kojim osjećamo u tom uskrsnom raspoloženju posebni nebeski blagoslov. I zar nam ne će svima u te časove posebno mila biti i ova naša »Obitelj«, kojoj i jest glavna zadaća, da u naše obiteljske kuće unosi blagoslovljenu duševnu hranu, oko koje ćemo se svi okupljati te osjećati svu ljepotu, dragost i sreću obiteljskog zajedništva? Zar ne ćemo baš u ove uskrsne dane svima i svakom reći, neka posegne za tom blagoslovljenom duševnom hranom »Obitelji«, te da zrake obiteljskog uskrsa obasjaju sve više hrvatskih domova? Posebno sretan Uskrs svima, koji tako učine!

TRAVANJ

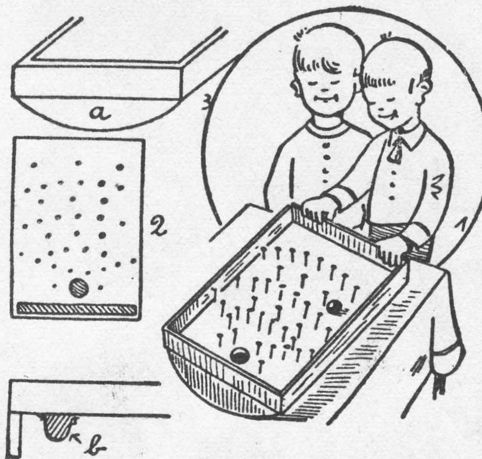
otvara drugu četvrt u ovom godištu naše »Obitelji«. Uvjereni smo, da smo našim vjernim čitateljima i čitateljicama veoma ugodili, što im sada tri puta mjesečno dolazi »Obitelj«. To moramo zahvaliti samo onima, koji nam redovito i unaprijed plaćaju pretplatu te koji se naše »Obitelji« koji put spomenu i kojim darom za njen napredak. Molimo, da nam tako vjerni ostanu i unaprijed, pa će Bog dati i novo napredovanje ovoj jedinoj hrvatskoj obiteljskoj smotri. Ovom su broju priloženi čekovi, koji neka posluže za uplatu pretplate.

UPOZORUJEMO

na jubilarnu knjigu našega glavnog urednika dra Josipa Andrića »Srijemske elegije«. Bez njega ne bi bilo ove naše »Obitelji«. Komu je dakle »Obitelj« omilila, neka iskaže svoje priznanje njemu glavnom uredniku tim, da sebi naruči i tu njegovu jubilarnu knjigu. Svakom će svojim sadržajem i ukusnom opremom biti draga. Naši je pretplatnici dobivaju za 25. Din.

OVOM ĆEMO SE IGROM ZABAVITI NA USKRS

Igra se sastoji iz jedne četverokutne kutije (40 x 30 x 5 cm). Kutija ima na jednom kraju rupu, kroz

koju kuglica može ići u oblo spremište (br. 3. a) Nutarnji dio kutije nabode se čavlićima, koji su pravilno poredani (br. 2). Gvozdena kuglica upravlja se tako da prođe između igala i uđe u rupu. Ako to ne uspije, kuglica pada u prazni žlijeb na gornjem dijelu kutije (br. 2 b). Obla posudica, u koju kuglica kroz rupu uđe, omogućuje da se kuglica može pomicati u svakom smjeru. Igra je zanimljiva, ako se upotrebe 3 kuglice. Svaki igrač kuša do tri puta sreću s tri kuglice jednom za drugom.

Slika na omotu:
USKRS
Naslikao Vl. Mirosavljević

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 5. TRAVNJA 1939. BROJ 13-14

Isus i tri Marije

Spjevao Aleksandar Kokić

Bio je petak . . . Oblacima boli
uzburkala se tamno siva neba pučina.
Njegovo se Tijelo trzalo na križu,
tri su Marije plakale, mi smo pognuli glave,
u duše se spustila teška pomrčina.

Danas je nedjelja . . . Nevidljiva ruka
sa srca nam skinula tuge težinu,
i mi ganuti ne vidimo drugo
do li cvijeća, sunca, sjaja i rose,
osjećamo radosti svježinu.

On više nije sužanj hladnog groba,
On sav čist i bijel prolazi kroz bašče,
mokre Mu se grane s puta uklanjaju,
doline mirišu zorom,
glasovi ptica šumom odzvanjaju.

Tišina . . . Grmlje je procvalo bjelinom.
Tri Ga Marije traže nijeme, isplakane
i ne će Ga naći u hladnom grobu . . .
O kako će danas biti očišćene duše
i tri Marije blijede srećom obasjane!

Jer On više nije prikovan za drvo,
više nije sakriven teškim kamenom.
On je uskrsnuli Krist — Pobjednik,
koji čeka, da svako srce — i srce svake Marije
zavije plaštem radosti, ugrije ljubavi plamenom . . .

Marko bijesni

Napisao A. Budiščev

Profesor, psihijatar, i njegov asistent dugo su i pažljivo promatrali bolesnika — crnookog, crnomanjastog mladića tamne puti. Profesor je zatim upravio nekoliko pitanja njegovim roditeljima, sasvim priprostim ljudima, koji su stajali u profesorovoj ordinaciji snuždeni i tužni.

»Jeste li vi Rus?« upita bolesnikova oca.

»Jesam, gospodine. Ja sam običan ribar iz Ovidiopola. Nepismen sam. Meni je 46 godina, a ženi je 40. Sin Marko navršio je jesenas dvadeset i dvije.«

»Dakle ovog vašeg sina zovu Marko?«

»Da, Marko. Jedinac je.«

»A kako se vi zovete?«

»Ja se zovem Todor Rumunov.«

»Zašto Rumunov?« okrenu se naglo profesor, kao da je uhvatio neku značajnu nit.

Ribar slegne ramenima.

»Pa eto, moj je djed bio Rumunj, rodom iz Bendera. Ali Rumunj, koji se već odavno porusio.«

Profesor i asistent izmijene poglede.

»Čudnovato,« prošaputa asistent.

»Da li je vaš sin Marko pismen?« ponovno upita ribara profesor.

»Pa nešto malo zna čitati i pisati.«

»Ruski?«

»Samo ruski. Godinu je dana pohađao školu.«

»A da li je ikada učio latinski?«

»Nikad u životu.«

»A rumunjski isto tako ne zna ni čitati, ni pisati?«

»Ne zna. Pa već i moj otac nije znao rumunjski. Ne znam ni ja.«

Profesor se okrene Marku:

»Priđite bliže!«

Marko priđe. Suho i naglo sinu njegove crne nešto ispupčene oči.

»Ne biste li mi mogli prevesti latinski izraz: terra incognita?« oprezno i mekano upita profesor.

»Nepoznata zemlja,« smjesta odgovori Marko. Usnice mu zadrhtaše i oči žarko sinuše.

»A što su to Rimljani nazivali ‚hasta'?« ponovno upita profesor.

»Dugačko koplje.«

»A gladius?«

»Kratki mač.«

»Tko ste vi?« glasno i strogo upita asistent.

»Ja sam vam već rekao,« odgovori bolesnik, »a vi ne vjerujete. Ja sam rimski centurion (satnik) Markus Furius Furiosus — Marko Furio Bijesni. Onaj, koji je prvi zabio čavao u desni dlan Krista Spasitelja.«

Marko ušuti i snuždi se. Njegovo je tamno lice nekako naglo upalo i grčevi mu istalasaše obraze.

Njegova majka uzvikne:

»Ti si naš sin, ribar iz Ovidiopola! Za ime Božje, sine, pa ti si poludio! Dijete moje jadno! Kakav si ti Rimljanin!? Ti si moj sin, ribar Marko.«

I mati zaplače.

Marko slegne ramenima.

»Ja sam onaj, kojim se imenujem. Ja sam Marko Furio Bijesni, rimski centurion,« ponovi on uzvisivši glas, ponosno se uspravi i kao orao pogleda prisutne oholim pogledom.

»Tko je upravljao Palestinom, kada ste vi bili centurion?« upita asistent.

Marko se osmijehne.

»A zar vi to ne znate?« upita on. »Pa naravno prokurator Poncije Pilat.«

»A gdje je on boravio?«

»Kako gdje? U Cezareji. A tek pred Uskrs preselio se u Jerusalem ... One nezaboravne godine ...«

»Marko Furio, pričajte nam sve, što ste tada vidjeli!« mekano će profesor spreman, da pažljivo sasluša odgovor.

Markove se oči ugasiše i zeleno bljedilo pokri njegovo lice. Neko vrijeme nije mogao da izgovori ni riječi. Opažalo se, da ga je svega obuzela neka grozna uzrujanost, koja mu je kočila jezik.

»Evo kako je to bilo!« odgovori on napokon. »Pilat se, kako govorahu, bojao pobune o Uskrsu, te me je pozvao u dvor sa dva kvaterniona.«

»Što znači kvaternion?« upita profesor.

»Patrola od četiri vojnika.«

Profesor i asistent ponova pogledaše jedan drugog.

»Čudnovato!« prošaputa asistent.

»Ja sam bio u dvorištu dvorca,« nastavi Marko.

Profesor ga ponova prekine:

»Kažite nam, molim vas, gdje se nalazio taj dvor i kako je izgledao?« upita ga on.

Marko se nasmiješi s prezirnim ponosom. Osjećao je, da mu još uvijek ne vjeruju, i to ga je uzbuđivalo. Ali se ipak svlada i nastojeći, da ostane miran, nastavi:

»Taj je dvor bio podignut u gornjem dijelu grada jugoistočno od hrama. Između dvije palače od bijelog mramora nalazio se otvoren prostor, s kojeg je pucao vidik na cijeli Jerusalem. Taj je prostor bio popločen bogatim mozaikom i urešen divnim vodoskocima, koji su se redali duž drvoreda. Tu su se dizali stupovi od šarenog mramora i skulpturni portici . . .«

Asistent upita profesora francuski:

»Jeste li vi čitali opis te palače kod Josipa Flavija? Taj ribar iz Ovidiopola priča, kao da je bio stalni posjetilac tog dvora.«

Asistentove oči planuše.

»Kada su Krista odveli pred Pilata,« nastavi Marko, »ja ne znam. Nas vojnike nije zanimala ni politika ni filozofija. Mi smo se kockali u sjeni stupova. Ja nisam imao sreće. Uto najednom Pilat zapovjedi, da se spremi križ.«

»Je li to Pilat naredio vama osobno?« upita profesor.

TRI PREKRASNA I NADA SVE DRAGOCIJENA KALEŽA NA TRSATU

»Da, meni.«

»Da li se vi sjećate točno njegovih riječi?«

»Da, sjećam se. Pilat reče: ,I, miles expedi crucem!'«

»Prevedite to!«

»Idi vojniče, spremi križ! odlučno izgovori Marko.

»Čudnovato!« opet uzdahne asistent klimajući glavom. »Neobično!«

Njega kao da je obuzela neka tajanstvena jeza, te poče nervozno i grozničavo trljati ruke.

»Ja sam izručio Pilatovu zapovijed drugom centurionu, Kaju Ksenofontu Papaveru,« nastavi međutim Marko.

I tako je Marko sa svim karakterističnim pojedinostima nastavio priču o tome, kako je izvršena kazna nad Osuđenikom.

»Jedan od vojnika uzme čekić i čavao i široko zamahne, da pribije Osuđenikovu desnu ruku na prečku križa, kad odjednom padne na zemlju.«

»Zašto?« kao bez daha upita asistent.

»Udarila ga je sunčanica,« strogo, skoro gnjevno odgovori onaj, koji se nazivao Markom Bijesnim. »Bila je strahovita žega,« objasni on nešto mirnije. »Tada sam nastupio na njegovo mjesto, uzeo sam čekić i čavao i jednim udarcem pribio desnu ruku Raspetoga na križ. Ali i ja sam također pao na zemlju.«

»Zašto?« upita profesor tiho i tužno, kao prožet zebnjom.

»Mene je porazila divna ljepota Osuđenikovih očiju,« oborivši oči i jedva čujno odgovori Marko. »Njihova neobična jasnoća i krotkost, divni izraz Njegovih usna, a i Njegov glas, kada mi reče: ,Ne znaš, šta radiš' . . .«

Marko ušuti i okrene se na stranu, a po nenadanom drhtaju njegovih ramena opazili su profesor i asistent, da plače.

»Jesmo li u bunilu?« upita asistent profesora. No profesor nije ništa odgovorio. Asistent slegne ramenima. Međutim došavši već k sebi Marko okrene lice profesoru i nekako zgurivši se nastavi:

»Kad sam se osvijestio, na stratištu su se već izdizala tri križa. Vojnici zatraže od mene dozvolu, da mogu prema običaju podijeliti između sebe odjeću Raspetoga. Ja sam im to dopustio. Tada su vojnici na četiri dijela razderali Njegov plašt, a kockom odlučili, kome će pripasti Njegova košulja, tkana bez šavova . . . Dobro se sjećam, kako sam pred večer istog dana prolazio kraj groba Davidova. Kad odjednom korakne od zida neka sjenka prema meni. Ugledao sam sasma blizu pred sobom crne plamne oči i kratku crnu, tvrdu i kovrčastu bradu. Nepoznati me uhvati za ruku i gnjevno mi krikne u lice: ,To si ti čavlom probo desnu ruku Učiteljevu? Ti? Onda znaj: tisuću ćeš puta umirati i tisuću ćeš se puta vraćati u ovaj život, da svaki put krvavim suzama oplačeš i okaješ svoj strašni grijeh . . . Čujes li?' I zaridavši nepoznati ode od mene, a njegov pratilac, modrooki i plavi mladić, kojega sam tek tada primijetio, upita me: ,Znaš li ti, Marko centurione, tko ti je odredio tu kaznu?' Ja sam izazivački šutio, držeći ruku na dršku mača: ,Ne, ne znam. Tko?' upitam. A on mi odgovori: ,Simon Jonin, zvani Petar, onaj, koji će uskoro pasti ovce Njegove.' Mladić se izgubi iza ugla. A ja sam pao na zemlju,« odjednom zaviče Marko sa bijesom, koji je iznenada izobličio njegovo lice pretvorivši ga u groznu masku, u strašan i neljudski grč, »i počeo sam plakati i puzati po oštrom kamenu . . . Puzati i vikati! Evo ovako . . .« ponavljao je on. »Evo ovako . . . Evo ovako . . . I zavijati kao bijesno pseto! Ja! . . . Ja! . . . Centurion Marko Bijesni!«

Marko zaurla i tresnuvši na pod stao se svijati u strahovitim grčevima. Njegovo lice pokri bagreno crvenilo a na usta izbije pjena. Iz zasječene obrve probije krv.

»U-u- . . .« zavijao je. »U-u- . . .« i sve se bjesnije bacao.

Njegovi su roditelji zatvorenih očiju plakali tužno podrhtavajući. A profesor je shvatio, da je bolesnik u vlasti žestokog napadaja, te da bi mogao sebi razlupati i lubanju o daske poda. Zato zazvoni nadgledniku, pa kada se taj javio, naloži mu kratko i tiho:

»Četiri bolničara i luđačku košulju . . . Brže!«

Preveo *D. Marčetić*

Svadbeni put na Kristov grob

Napisala Vilma Gradinger

Svoje se majke vrlo malo sjećam. Umrla mi je, kad sam bila u šestoj godini. Kad sam poslije dobila maćehu, poslali su me u konvikt k časnim sestrama, kod kojih sam ostala cijelo vrijeme, dok nisam svršila srednju školu. Samo sam o velikim praznicima dolazila kući. Ali tu sam uvijek osjećala, kako mi manjka prava materinska ljubav. I željela sam uvijek, da praznici što prije prođu, te da se vratim k časnim sestrama. A kad sam se bližila maturi, pojavila se u meni misao, da uopće stupim u samostan. Rekla sam to poslije mature ocu, ali on se veoma rastužio. Vrlo sam ga voljela, i bilo mi ga je žao. Njemu za ljubav odrekla sam se svoje nakane i postala sam učiteljica u jednom vrlo udaljenom mjestu. Otac me je nekoliko puta posjetio, i to su mi bili svijetli dani u mom samotnom životu.

Prve sam svoje učiteljske praznike provela u Francuskoj, da naučim što bolje francuski govoriti, a pohodila sam i Lurd i Pariz i Lisieux i druge francuske gradove. Otada su me stala zanimati putovanja. I najmilije štivo postale su mi putopisne knjige. Gdjegod sam na koju naišla, svaku sam na dušak pročitala.

Tako sam pročitala i nekoliko putopisnih djela o Svetoj Zemlji. I spopala me silna želja, da i ja pođem vidjeti Spasiteljevu domovinu. Već za slijedeće praznike prijavila sam se hodočašću, koje je kretalo iz Beča u Svetu Zemlju na posvetu austrijskog oltara u jerusalemskoj bazilici Smrti Majke Božje.

S neopisivim sam se čuvstvom oprostila od svog oca, kad sam kretala na taj sveti put. Vidjela sam mu suze u očima. A i samoj mi je bilo, da zaplačem, ali nekim slatkim plačem radosti. Tä ispunjavala mi se najveća sreća, koju sam sebi mogla zamisliti u životu: odlazila sam na Isusov grob u Jerusalem! Ima li veće sreće od toga?

U tom raspoloženju, koje je mojom dušom vladalo na tom svetom putu, dogodila se u meni, još dok smo plovili morem prema Palestini, silna neka promjena. Sama sam se bojala na to i pomisliti. Ali nisam mogla sama sebi zatajiti: pojava jednog mladoga hodočasnika, koji je putovao s istim hodočašćem, uznemirila mi je srce. Isprva sam se toga silno uplašila. Ali nisam se mogla oteti nenadanom, dotada nepoznatom čuvstvu. A zatim je sve išlo silnom, vrtoglavom brzinom, te se nisam pravo mogla ni snaći. Već na brdu Karmelu — prvo veče, što smo ga proveli na tlu Svete Zemlje — duševni je sporazum između mene i mog suđenog bio gotov. A drugo jutro već su brzojavi letili u domovinu roditeljima i crkvenim vlastima, da nam se dopusti vjenčanje u Jerusalemu . . .

Vjenčala sam se u Kristovu gradu: kod austrijskog oltara u sionskoj bazilici Majke Božje, dakle na tlu jednog našeg narodnoga kutića Svete Zemlje. A odmah iza vjenčanja pohrlili smo ja i moj muž na Spasiteljev grob, da ondje izlijemo sva čuvstva svoje mlade sreće. I po svim ostalim svetim mjestima pratila nas je ta naša sreća, koja je tako nenadano zarobila naša srca i stavila ih u svetu službu naše obiteljske zajednice.

Još danas nakon četiri godine pod istim sam dojmom onih osjećaja, koje mi je Bog dao u Svetoj Zemlji. I kadgod privinem k sebi svoje dvoje drage dječice, neopisiva dragost ispunja moje srce s neizmjernom zahvalnošću Isusu, što mi je put u svoju Svetu Domovinu učinio doista najsretnijim putem moga života. *Prevela R. T.*

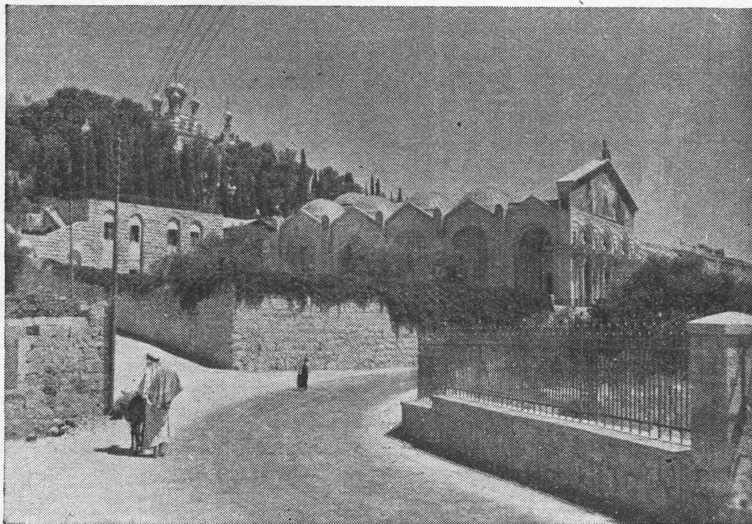
Slika lijevo:
KRISTOVA AGONIJA U VRTU GETSEMANE
Naslikao Giovanni Bellini

Crnī poljubac

Napisao Branko Klarić

On nije mogao da shvati svog Učitelja. Govori o kraljevstvu. A kraljevstvo je moć, slava, raskoš. Onda se druži s prosjacima i miluje ih. I obećaje im utjehu i kraljevstvo nebesko. Što je to kraljevstvo nebesko? Ovdje dolje moglo bi to biti. Neka skupi iznenada veliku vojsku. Nek osvoji Jerusalem i neka se proglasi kraljem. To bi nešto značilo. Od toga zatitraju najfinije žilice na Judinu licu. Oči mu postanu svijetle i sjajne kao srebrna stakla. A misao zaplovi po oceanu ljepota tog novoga kraljevstva.

»Ja baš zato i čuvam kesu. Meni je to namijenio. Jest, meni, meni. Eto: Juda iz Skariota, upravitelj riznica u kraljevstvu Isusa iz Nazareta! Ali onda opet Učitelj ponavlja: ‚Blaženi siromasi!' To bi se još dalo razumjeti. Nek se ljudi uljuljaju u svoj zanos za siromaštvo. Nek se u nj zaljube. Kao grlice u pokošene njive. To će čuvati Judinu kesu. Ljudi vole siromaštvo. Ne treba im mnogo, samo malo, malo, a Judino blago raste, raste, buja bez kraja.«

VRT GETSEMANE, U KOJEM JE JUDA IZDAO ISUSA
Taj je vrt bio do g. 1682. u turskom vlasništvu, a tada su ga dva brata Hrvati Brankovići iz Bosne došavši u Jerusalem na hodočašće kupili i poklonili franjevcima, koji su iza svjetskog rata u njem sagradili ovu krasnu baziliku.
(Slika iz filma „Hrvati u Sv. Zemlji", koji se od 6. do 8. IV. prikazuje u Zagrebu)

On zagali ruke, promiješa malo po brdima zlata i srebra i rastopi se, iščezne u sjaju svojih očiju i u beskrajno slatkim otopinama srca.

Ali sve je to nekako sumnjivo. Kad se Judine oči najviše žare od tih upaljenih nada, onda ga Učitelj najtužnije gleda. I čini mu se: »Eto On zna, što ja mislim, i žao mu je.« Tada govori: »Kraljevstvo moje nije za ovaj svijet . . .« Hoće, zar, da reče: »Ja znam, što Juda misli, ali se vara. Kakvo kraljevstvo? Kakav čuvar zlata? Ne budi takav, Juda! Blaženi čista srca . . .«

Juda bi Ga tad ostavio. Pobjegao bi od Njega. On osjeća, da Ga ne može zavoljeti. Ali ipak, možda . . . Juda čeka.

Kad je sumnja narasla preko njegovih nada, tad stvori odluku. Pričesti se Srcem svog Učitelja i ostavi Zadnju Večeru.

»Što ćete mi dati za Nj? Evo Ga kod mene, u meni. Miran je i tih kao janje. Nemoćan je. Ne vjerujem Mu više. Platite mi, evo vam Ga!«

Proda Ga za šaku srebra. Učitelj zadrhta u srcu Judinu.

»Juda, Juda, nemoj, Juda! . . .«

A Juda se zagleda u srebro i izgubi vid. Je li to ljepše od blagosti Njegovih očiju? Je li to moćnije od snage Njegove riječi? Je li to sjajnije od sjaja Njegova srca?

Juda se približi Getsemaniju. Procesije maslina izlaze preda nj i mole ga: »Juda, Juda, nemoj, nemoj!« Zvijezde se počnu prosipati u njegove oči, da progleda. Jedan se dobri glas javi u njemu opiminjući ga: »Što činiš? Kuda ideš? Stani! Vrati se!« On jače strese srebrnjake u ruci i uguši taj glas.

Tad njegov Učitelj zaplače u dnu njegova srca.

»Jesam li te ljubio, Juda? Što sam ti kriv, dragi moj? O, nemoj, nemoj!«

A šaka srebrnjaka zvoni, zvoni, zvoni. Juda se predao toj glazbi srebra.

»Kakav kralj? Kukavica! Zašto se sve oko mene rasplakalo? Pusti me, prokleta zemljo, da poljubim Učitelja!«

Učitelj je bio osamljen, umoran, tužan čekajući svoj glas. Tad zagrabi u more svoje dobrote i pruži Judi zadnji vrč milosti. Juda razbije taj vrč. On poljubi Učitelja jednim crnim i lažnim poljubcem.

»Evo Ti, Učitelju, dara! Za sve, što si mi učinio. Veliki svećenici šalju Ti krunu. Ja ću biti Tvoj rizničar. Evo dolazi Tvoje kraljevstvo nebesko.«

Učitelj ga je beskrajno žalio.

»Juda, Juda, Juda, stani! Što si učinio?« reče jedan mali cvijet, koji je vidio krv njegovih očiju.

»Što si učinio?« javi se jedna stara divlja ruža, koju su malo prije sasjekli za kraljevsku krunu.

»Što si učinio?« zatutnje bezdani korovi noći, plač jedne presvete Djevice, mali tihi potok Učiteljeve krvi.

»Što si učinio? Što si učinio?« reče jedna teška pljuska na Učiteljevu licu.

»Što si učinio? Juda, Juda, Juda, Učitelj je osuđen . . .«

Juda zgrize krvavo srce. Zgrči sažganu dušu. Pogleda očajno u tužne procesije maslina i zvijezda i napravi omču.

»Juda, Juda, Juda, gdje si? Evo ti srebro. To je tvoje. Zaslužio si. Juda, srebro . . . Srebro . . .«

Uskrsna zvona

Napisao Georges Chavensol

Naš gospodin župnik iz Veyraza bio je pravi junak... »Nikad ne ću zaboraviti onog večera, kad sam se s njim upoznao. Bio sam tada ravnatelj škole u gorskom selu, koju četiri ili pet milja od župe, kamo je baš tada bio premješten naš župnik, naskoro poslije rata godine 70. Pred njim je letio glas dobrodušnosti i odvažnosti. Pripovijedalo se, kako je znao pobjeći iz opkoljenog Sedana, kako je gotovo iz ničega znao stvoriti pukovniju slobodnih strijelaca i još mnogo slučajeva, od kojih je svaki za se bio sposoban oduševiti ovčice povjerenog mu stada.

Čim se smjestio u Veyrazu, prva mu je misao bila ići i propovijedati katoličku nauku protestantima. Te su dvije vjere tada kao i danas brojile gotovo isti broj vjernika, samo je jaz, koji ih je dijelio, bio mnogo dublji. Nikad u našim selima nije bilo vidjeti katolika, da bi išao kupiti za novčić soli k trgovcu, koji je bio iz protestantskog tabora, i kad je u izborima 1876. kandidirao protestant, imao je toliko glasova, koliko je bilo njegovih suvjernika, ni jednog više.

Možete sebi dakle zamisliti sablazan, koju je izazvala župnikova odluka, i uzbunu, koja je podbola njegove zaprepaštene vjernike, kad su ga vidjeli kucati na vrata kalvina, koji su i sami tim bili tako sablažnjeni, da su mu često uskratili ulaz u svoju kuću.

Radi takve odvažnosti raširio se župnikov glas daleko preko granica župe. Slušao sam o njemu govoriti toliko puta, da sam zaželio upoznati ga. Povjerio sam to starješini u selu, koji je bio u prijateljskim odnošajima s ljubaznim svećenikom. Obećao je, da će nas upoznati jednoga s drugim.

I tako smo o uskrsnim praznicima pošli obojica na put. Na gorama je ležao još snijeg i putevi bili su u takvom stanju, da smo trebali čitava dva sata za tu kratku udaljenost. Iza kratkog sumraka nastala je tamna noć i povrh svega udarila je snježna mećava, kad smo se približavali na dogled crkve u Veyrazu.

Pet minuta kasnije sjedjeli smo udobno u kuhinji župnikovoj uz kamin, gdje je nad ognjem ključao kotao vruće vode. Gazdarica razgovarala je prijazno sa starješinom, i tako sam doznao, da je župnik otišao pohoditi svoje siromahe, ali da će mu ona poručiti, da se vrati.

»Kako?«

»Zvonom,« odgovori.

Doista, kad bi došao neočekivani posjet u vrijeme, dok je župnik bio vani kod svojih župljana, imala je gazdarica nalog zazvoniti u zvono, koje bi on čuo i mogao se tako hitno vratiti. Ta priprosta misao vrijeđala je donekle pobožne duše, koje su tražile, da zvona služe samo Bogu. To je bilo uzrok spora, koji je nastao među župnikom i crkvenim odborom. Predsjednik toga odbora bio je bogat seljak, tvrd prema ostalima, kao prema sebi, osobito od onoga vremena, kako je nesretno obudovio. Donekle čovječno vladao se jedino prema svome sinu, desetgodišnjem dječaku, kojega je obožavao. Taj posjednik, imenom Heyraud, htio je skupiti potpise svih znatnih osoba u okolici na pismo, kojim je tražio od biskupa drugoga župnika. Mnogi su oklijevali, jer je župnik bio općenito obljubljen, a cijenili su ga i oni, koji su ga smatrali za odveć odvažna, ali su se slagali u tom, da bi ga trebalo pokarati za zloporabu crkvenih zvona.

Prijatelj starješine, koji je znao taj slučaj, kušao je odgovoriti gazdaricu, da ne zvoni radi nas, ali ona se nije usudila raditi protiv danog naloga, i tako smo za čas čuli zvono neobično u to uskrsno večernje doba. Snijeg je još uvijek gusto padao, vjetar je tresao kućom i prozori župnog dvora bili su zalijepljeni snijegom.

Bili smo podvoreni kuhanim vinom s cimetom i bilo nam je tako ugodno toplo, da nijesmo ni mislili na opasan povratni put, i pušili smo bez brige svoje lule, dok je gazdarica strugala krumpir i bacala ga u vreli kotao.

Konačno čuje se jako kucanje na vratima. Samo sam pružio ruku, da otvorim, i župnik uđe. Bio je visok, plećat, mlad i snažan kao pravi vojnik domovine i Crkve. Išao je bez riječi do široke klupe, gdje je odložio svoje breme, koje je bio zamotao u svoj vlastiti plašt. Kad ga je razvio, pokazalo se pod njim dijete blijedo kao snijeg.

Zapanjili smo se, ali hitra gazdarica već je skidala mokro odijelo s maloga, a župnik je kušao uliti mu u stisnuta usta nekoliko kapljica rakije. Onda istom reče abbé Feyssier:

»To je Heyraudov sin. Idite javiti njegovu ocu.«

Kad je seljak dohitao, upita ga župnik oštro:

»Zašto je vaš sin bio vani po takvoj noći? Da nijesam naišao na njega, ležao bi ovaj čas mrtav pod snijegom.«

»Išao je malo van sa stokom, kao obično,« odgovori satrt otac, »ali nije se vratio, krave su došle same kući. Morao je negdje zaostati i onda je zabludio u mraku. Spremao sam se upravo da ga idem tražiti, kad mi rekoše, da ste ga vi već našli. Ne znam zbilja, kako bih vam zahvalio.«

»Meni nemojte zahvaljivati,« odgovori abbé. »Da nije zazvonilo zvono, ja bih bio sigurno još kod Mejeanovih, i vaš sin ne bi bio više u životu.«

Dakako da onda više nije bilo ni spomena o tužbi biskupu i još dvadeset godina kasnije abbé Feyssier bio je od svih ljubljeni župnik u Veyrazu.

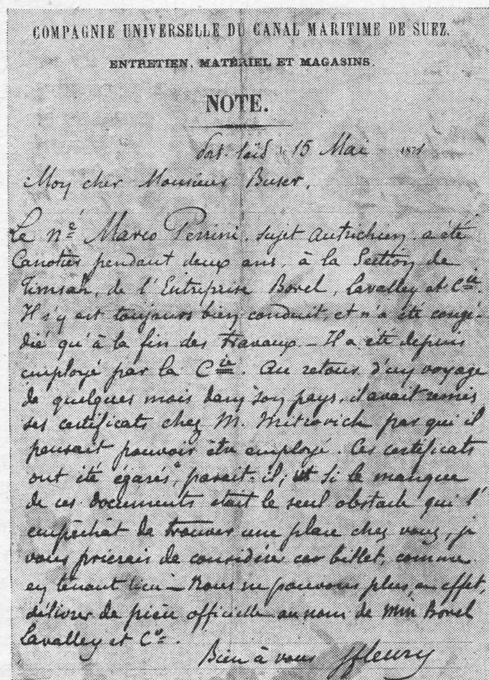
Preveo Antun Šimčik

Hrvati kod gradnje Sueskoga kanala

Prigodom sedamdesete godišnjice novog puta u Indiju

Napisao Kalist Perinić

Već u pradavna vremena prije Krista svi osvajači Istoka uviđali su veliku vrijednost Crvenog mora i onog uskoga komada zemlje, koji je to more dijelio od Sredozemnoga. Prema starim izvorima u XIV. vijeku prije Krista Faraon Ramses II. Sesostris izgradio je kanal, koji je vodio od rijeke Nila kroz jezero Timsa kod Crvenoga mora. Kanal je poslije bio zatrpan. I kasnije je bilo pokušaja gradnje sličnih kanala, ali bez jačeg uspjeha, jer pustinjski pijesak bi zatrpao kanale. Sredozemno more, kakogod je veliko i ima silno razvijene obale, ipak je bilo

COMPAGNIE UNIVERSELLE DU CANAL MARITIME DE SUEZ.

ENTRETIEN, MATÉRIEL ET MAGASINS.

NOTE.

Port-Saïd le 15 Mai 1871

Mon cher Monsieur Buser,

Le nommé Marco Perini, sujet autrichien, a été Canotier pendant deux ans, à la Section de Timsah, de l'Entreprise Borel, Lavalley et Cie. Il s'y est toujours bien conduit, et n'a été congédié qu'à la fin des Travaux. Il a été depuis employé par la Cie. Au retour d'un voyage de quelques mois dans son pays, il avait remis ses certificats chez M. Mitrovich par qui il pensait pouvoir être employé. Ces certificats ont été égarés, paraît-il; et si le manque de ces documents était le seul obstacle qui l'empêchât de trouver une place chez vous, je vous prierais de considérer ce billet, comme en tenant lieu. — Nous ne pouvons plus, en effet, délivrer de pièce officielle au nom de MM. Borel Lavalley et Cie.

Bien à vous Fleury

PISMO, KOJIM JE „SVEOPĆE DRUŠTVO ZA SUESKI KANAL“ PREPORUČILO MARKA PERINIĆA, KOJI JE SUDJELOVAO KOD PROKAPANJA SUESKOGA KANALA

zatvoreno. Trgovina među samim državama Sredozemnog mora mogla se doduše lijepo razvijati, ali put do istočnih zemalja bio je predalek.

Veliki Napoleon znajući, što bi taj prokop značio za veličinu francuske Države dođe na ideju da prokopa Sueski kanal, pa naloži inženjeru Lepéreu da ispita mogućnost izradbe tog plana — ali bez uspjeha. God. 1854. egipatski podkralj Said paša pozove u Egipat francuskog inženjera Lessepsa, da prouči pitanje kanala.

U veljači god. 1859. započela je gradnja velebnog djela moderne tehnike — probijanje morskog tjesnaca, Sueskoga Kanala. Genijalni francuski inženjer Ferdinand viconte de Lesseps preuzeo je na sebe plan za izradbu kanala i usprkos poteškoća sa raznih strana izvršio je svoju veliku zamisao. Sve svjetske tvornice radile su grozničavo da namaknu materijal za novi morski put, koji će spajati do tada odijeljene zemaljske dijelove. Lesseps je imao na raspolaganju golema novčana sredstva, 20.000 Felaha, Said pašinih ljudi, 2000 konja i 200 raznih strojeva, lađa i vlakova, koji su odvažali iskopanu zemlju. Nakon mučnog rada od 10 godina Sueski kanal bio je na najsvečaniji način blagoslovljen, otvoren i predan prometu dne 16. studenoga 1869. Egipatska vlada dala je za tu proslavu 20 milijuna franaka. Tako je put iz Europe do Indije skraćen za 9000 km ili za mjesec dana puta. Lesseps je umro 7. prosinca 1894.

Slika desno:
DEVE NA PREVOZU PREKO SUESKOGA KANALA KOD KANTARE

Sueski kanal, koji počima kod Port Saida i prolazi preko jezera Mensaleh, Balah i Timsah, zatim kroz Gorka Jezera, a završava u Crvenom Moru kod Sueza, dug je 160 kilometara, širok do 100 metara, a dubina mu je sada povišena na 11 metara. Od nekoliko stotina hrvatskih iseljenika, koji su za vrijeme gradnje kanala bili zaposleni kao mornari, radnici, mali trgovci, gostioničari i kanotijeri (vođe čamaca), danas ima-de u svemu oko 10 naših ljudi raštrkanih u Port-Saidu, Ismailiji i Suezu. Od djece bivšega kanotijera Marka Perinića iz Lopuda kraj Dubrovnika, koji je bio zaposlen kod građevinske sekcije poduzeća Borel, Lavalley et Ci. na Timsaku, dobili smo preporučno pismo (od 15. svibnja 1871.) »Sveopćeg Društva za Sueski Kanal«. Pismo je vrijedan dokaz radinosti, poduzetnosti, okretnosti, poštenja i rada našega hrvatskog primorca i u dalekom tuđem svijetu.

Šef odsjeka na jezeru Timsak, inženjer Lavalley, da se na vidan način oduži svome bivšem vjernom kanotijeru Marku Periniću, na povratku u domovinu g. 1871. poklonio je njegovom sinčiću Đuri, rođenom na Timsaku prekrasan štap sa slonovom kosti, okovan zlatnim obručem sa utisnutom zlatnom lavljom glavom. Taj se štap kao uspomena još čuva kod obitelji Kalista Perinića, koji sada živi u Zagrebu (op. ur.).

Kod ministra Đurčanskoga

Napisao Dr Josip Andrić

U pet sati po podne* čekao je pred slovačkim ministarstvom prosvjete auto ministra prometa dra Ferdinanda Durčanskoga. Poslao ga je ministar pred hrvatske goste, koje je očekivao u audijenciju. Tako smo Đuka, o. Bruno, prijatelj Kovár i ja iza 5 sati došli u ministarstvo prometa.

Dr Ferdinand Durčanský je najmlađi ministar slovačke vlade. Rodio se 18. prosinca 1906. Dakle navršio je tek Kristove godine života. On je predstavnik najmlađih i najradikalnijih u političkom životu Slovačke. Osnovao je političko glasilo slovačke autonomističke omladine »Nástup«, kojim je prije šest godina otvorio paljbu protiv sviju neprijatelja slovačke samostalnosti.

S POSJETA KOD MINISTRA ĐURČANSKOGA
U sredini ministar, s desne strane dr Josip Andrić
Foto B. Adamčik

I nije čudo, što je »Nástup« postao list, koji je bio najviše plijenjen. Dolazio je k nama i u Zagreb, ali često tako bijel, da je malo što i ostalo od njegova sadržaja. Slovačka se omladina okupila oko »Nástupa«, solidarizirala se s njegovim radikalizmom i iznijela dra Durčanskoga kao svog predstavnika u prvu vladu autonomne Slovačke 6. listopada 1938. kao prvog slovačkog ministra pravde. U drugoj vladi je dr Durčanský postao ministar prometa. (Danas je u samostalnoj Slovačkoj ministar vanjskih poslova.)

Došli smo u ministarstvo prometa srdačno dočekani od dra Jozefa Kirschbauma, šefa kabineta dra Durčanskoga. On je ljetos bio u Zagrebu sa slovačkom delegacijom za kongres »Pax Romana«. S njim sam se tom prilikom upoznao i vozio zajedno na Hlinkin pogreb iz Zagreba do Bratislave. Sad smo se eto sreli kao stari znanci i srdačno jedan drugog pozdravili. I on je jedan od prvaka slovačkih »nastupistâ«, kako se zove omladina oko lista »Nástup«. Hvalega, da je pun ideja i energije, a u radu neumoran, pa što je jedamput odlučio izvršiti, to i izvrši. Bio je predsjednik slovačkoga katoličkoga đaštva i istakao se kao dobar organizator. (Danas je glavni tajnik Hlinkine pučke stranke.)

Kao šef kabineta dra Durčanskoga ima preko glave posla. Samih telefonskih razgovora po nekoliko stotina preko dana, pa onda mnoštvo posjeta, mnoštvo akata, koji čekaju na rješenje. Sve nam to kazuje, ali ne tuži se. Sve on to rado obavlja, sve on to može svršavati. Mladi idealizam vrije u svakoj njegovoj riječi.

Kod ministra Durčanskoga bio je baš neki posjet. Morali smo čekati desetak minuta. Uvedeni smo ministru prije drugih, koji su tu čekali.

Ministar dr Durčanský nas je dočekao na vratima i srdačno pozdravio. Sad sam se tek sjetio, da sam ga već vidio, kad je g. 1932. bio u Zagrebu na kongresu slavenske katoličke inteligencije. Otada ga mnogi Hrvati poznaju. Zato sam mu odmah, čim smo sjeli, izručio pozdrave od dra Šćetinca, Luke Perinića i drugih. Svih se sjeća i s ljubaznim smiješkom zahvaljuje.

Raspreo se razgovor. Ponajprije o slovačkoj slobodi, o slovačkom saboru i o svemu, što je s tim u vezi. I tu se iz riječi ministra Durčanskoga očitovalo njegovo radikalno stanovište. Ovo, što su Slovaci ostvarili svoju autonomiju, nije još sve. Autonomija je temelj narodne samostalnosti. Ako Česi budu znali poštivati prava slovačke slobode, dobro, ali ako ne budu, neka ne misle, da se može natrag. Natrag nikad više, nego samo naprijed. A čini se, da to Česi još nikako ne shvaćaju...

Čemu sam se jako začudio, bilo je to, što je ministar Durčanský za razliku od ministra Černáka bio mnogo suzdržljiviji u izjavama. Uza sve to je razgovor tekao bez prekida i srdačno te je prelazio od teme na temu. Dakako da je bilo govora i o hrvatskom pitanju, za koje se svi u Slovačkoj zanimaju na prvome mjestu iza pitanja slovačke politike, pa onda o slovačko-hrvatskoj kulturnoj uzajamnosti. I u tom je dr Durčanský dao neke svoje dragocjene primjedbe.

Promatrao sam ga za tog našeg razgovora. Dubok pogled skrivao se iza crnih obrva, a energičan izraz lica prelazio je ispod crnih brčića u ljubazan smiješak. I gledajući ga tako razmišljao sam, kakvu i koliku li mu je još ulogu odredila Providnost u slovačkom narodnom životu, za koji je već dosad toliko učinio na putu do slovačke slobode. On je od onih, koji ne staju na pola puta i koji ne miruju, dok cilj, za kojim ide, ne dosegnu potpuno.

Opraštajući se nakon tri četvrt sata razgovora od nas zaželio nam je sretan put u Ružomberok na grob Hlinkin i izručio tople pozdrave za sve poznate u Hrvatskoj, kojoj želi sve najbolje.

Bila je to jedna audijencija, koja se tako lako ne zaboravlja.

* Vidi u »Obitelji« br. 9.—10. od 5. III. o. g. članak »Kod ministra Černáka«. Ovo je nastavak u nizu članaka »Kod slovačkih ministara«.

VJEČNA ZARUČNICA

NAPISALA JAGODA TRUHELKA

(Nastavak)

»O, oprostite,« trgne se ona, što ju je sjetio njene dužnosti domaće kćeri, da zabavlja gosta, »no meni se dogodila nezgoda. Otkad šijem rukavice, nije mi se desila.«

Nije dakako rekla, kad je on najavio svoj odlazak, da joj se ruka trgla, kao da ju je netko gurnuo, pa se onda pretrgla i svilena žica.

»A kakva je i to nezgoda?« upita on ponešto rastreseno i pogleda ponovo na svoj sat.

»Ah, ništa osobito, samo se pretrgla žica.«

»Pa ta se lako opet sveže,« nasmije se on i ustane, pa pođe drugome prozoru, da pogleda napolje.

Ona pogleda za njim. Kako je to samo čudno rekao. Tako nehajno i nemarno. A malo prije mislila je, da ga sve zanima, što se god nje tiče, pa bila i pretrgana svilena žica, baš kao što je i njoj važna i najmanja sitnica, ako je s njime makar i u najmanjoj vezi. Zato odgovori uporno malo oštro:

»Ako se sveže, nastaje čvor, a čvorovi smetaju...«

»Eh, onda uzmite novu žicu, pa mirna Bosna,« šalio se on.

Ona ušuti, a on još uvijek gleda između cvijeća kroz prozor napolje. Onda se odjednom okrene i rekne uzbuđeno prišavši opet svome mjestu:

»Znate li, frajla Marice, da će sad odmah ovuda prolaziti moje lađe?

»A zar je već pet sati?« čudila se ona.

»To, to sada nije tako važno,« on će nagnuvši se bliže njenoj glavi.

»A da šta je važno?« usudi se djevojka odgovoriti. makar joj je srce odjednom zatreptalo od neke čudne slutnje, pošto je časom ugledala njegovo lice, koje se zalilo tamnim rumenilom, dok je njeno problijedilo kao bijela svila. No brzo se i silom sabrala, ponovo prionula za posao i dok je on zašutio, nizala je zabodljaj za zabodljaj, sastavljala šav sa šavom, zubići stroja uvijek nanovo zinuli i grabili, koža kvrcala, gvožđe zveketalo i kao da ništa nije bilo...

»A zar je vama ovaj posao važan, da i ne marite, što bi meni sada moglo biti važno?«

»Pa ja sam vas pitala,« odgovori ona sileći se na smiješak.

»To je istina,« nasmije se on i promijeni mjesto. »Nego to biste i vi sami morali znati, što je meni sada najpreče, o čemu mislim svaki dan, a osobito u ovaj čas...«

»U ovaj čas,« ponovi Marica makinalno, »kad vaše lađe ovuda prolaze?«

»Da, jer, no dakako, jer je s tim lađama i moj posao ovdje svršen i...«

»I?« zadršću Maričine usne, zadršće u očima, u ruci, koja se zaustavi i ukoči u zraku.

»Da, i jer ja noćas moram otići odavle...«

»U Viroviticu ili Barč, da tamo preuzmete žito za treću lađu! Pa i to ste već jednom rekli, da ćete se onda vratiti za osam do deset dana,« silom se nadvladavala Marica, da bi te riječi izrekla što ravnodušnije, čak i izvjesnom šaljivošću.

Nato se on naglo zaustavi nasred sobe i rekne oštro i gotovo grubo:

»Rugate li se vi meni?«

Marica iznenađena i prestrašena ovom nenadanom provalom mladićevom, uzdrhtne, ne znajući, što bi odgovorila. Međutim on nije ni čekao odgovora. Vadio sat, gledao, turao ga opet natrag u džep, i onda naglo pođe ponovo k prozoru, i bez daljih ceremonija otvori ga i stane s njega uklanjati lonce s cvijećem na ormar.

Marica ostala na svome mjestu, smućena i omamljena od jedne jedine misli, koja je istom u taj čas primala puno značenje: on odlazi. Ali trebalo je i da se silom sabere, da se suzbije strah, koji ju je zaskočio kao zvijer, strah, kako će to biti, kad on više ne će dolaziti,

CAROLA HÖHN SE VESELI LIJEPIM PISANICAMA, KOJE JE DOBILA ZA USKRS (Foto Ufa)

ne će više kraj nje sjediti, s njom se razgovarati i njene prste hvatati. Ta štogod je doživjela dosada nemila i nedraga, ničemu nije bio ravan ovaj čas i što je u njemu vrtoglavnom brzinom proživljavala i osjećala, a da se nije smio ni vidjeti niti čuti onaj vrisak u srcu za srećom, koja se pokazala za jedan hip, da je u isti hip opet i nestaje.

I kad se mladić okrenuo s prozora i rekao, da još ne ide lađa, njemu se valjda samo pričinilo, da je čuo urečeno zviždanje lađara, na Maričinom se kao papir bijelom licu pokazao obični sitni djevojački smiješak, koji isto toliko odbija koliko i mami, krije i ujedno pokazuje... A prsti su oko staljke s iglom i koncem oblijetali gvozdeno zubalo, kao da nije bilo ništa osim ovoga smiješka na blijedim usnama i igle u rukama. On se nervozno opet približi staljci.

»Vama je, čini se, sasvim svejedno, što ja odlazim, kad se možete da smješkate,« rekne on nagnuvši se bliže k njoj.

Maricu prošikne strijela od glave do pete. Koliko je god ona u tom času bila već obračunala svojom pustom srećom, njegov glas i riječi ponovo uskrisiše nadu, već mrtvu i zakopanu, te ona novom snagom digla glavu. Ali od nagla preokreta žestoko se i vidno potresla, da on nije mogao ne vidjeti to pa zapita začuđeno, da je izišlo kao izlučeno iz prijašnjeg raspoloženja:

»Šta vam je? Je l' vam zima?«

»Pa baš i nije,« odgovori ona s naporom; »preskočila me samo — smrt, kako se to kod nas kaže...«

»Bajke! Ljudi u svašta vjeruju. Vjerujete li i vi u to?«

No ne dočeka odgovora, jer se u isti čas čuo izdaleka oštar zvižduk s Drave.

Mladić brzo pohiti natrag prozoru i nagnuvši se van vikne uzbuđeno:

»Eno ih, dolaze; vidi se već prva iza vodenice.«

I onda, obuzet interesom svoga posla, imanja i moći, a i u naivnoj želji, da to sve istakne pred djevojkom, prihvati Maricu za ruku i digne je iza šivaljke. Marica poslušno pođe s njim i stane pored njega.

Odozgor polako klizile dvije dereglije niz vodu. Crne, glomazne, učine se djevojci kao golemi mrtvački sanduci. Četiri dugačka vesla i peto odostraga vodila i upravljala lađama. Mladić izvadi iz džepa crvenu maramu i stane njome vitlati. Odmah se četiri vesla uspraviše, a ljudi pogledaju spram rupca, otkrivaju se i mašu kapama na pozdrav gospodara javljajući mu se tako po dogovoru i naredbi njegovoj. Ovaj dvaputa zvizne oštro i prodirno, da je Maricu prosviralo kao nož. S lađa odgovore isto tako i dok su polako plazile niz vodu, nošene njenom strujom pa mimo kuću, ostaše lađari u istom stavu, sve dok ih za okukom ne sakrije vrbova šumica i svega odjednom nestalo kao tlapnja i priviđenja. Jedino Drava pokazivala svoju uzbuđenost širokim valovima, kojima se rastalasala u debelim brazdama i ljuto šibala obalu, da su se zaljuljale i vodenice i mnogobrojne ribarice i čamci, što su se uz kraj rijeke lijeno pružili i počivali.

Čudno je bilo Marici pri duši. Osjetila je odjednom takovu tugu, da umalo nije zaplakala. Nijesu te lađe što su prolazile kao neki znak, simbol i njena života? Pokaže se sreća, jedno je vrijeme skrivena tu, i onda je odjednom nestane, iščezne kao sanja i ništa...

Mladić opet zatvori prozor, namjesti cvijeće i onda leđima naslonjen o zid prozorni obori modre nasmješljive oči na djevojku, na njenu divnu glavu, na sjajno bogatstvo kose, što ju je krunila kao kraljevski vijenac, pa na crnozlaćane kovrčice, što su rubile čistu bjelinu čela i savršenu oblinu obraza. A ona je stajala neodlučna, bi li opet sjela i s nova se prihvatila posla ili ostala, da se ne poremeti čas. Jer sada je već sasvim jasno osjetila, to je taj čas, i ona je kao uhvaćeno ptiče: ili silom uteci, ili se s milom pokori svojoj sudbini. I znala je, sile su se pomjerile. Ona više ne vlada situacijom. Više nje vladaju dva oka i drže je u vlasti. No jer je šutnja i dalje trajala, ona učini posljednji napor. Uzvine plaho svoj pogled spram njega i pokuša da nešto rekne:

»To sad ove lađe idu vašoj kući u Sisak?«

On ne odgovara. Samo je gleda, pilji očima u nju sileći i nju, da ga gleda. Gleda ga i — čeka.

Prolazili časovi. Je li ih bilo mnogo ili malo? No bilo ih kolikomudrago, ona osjeti, da s njima odlazi nešto, što se više ne vraća. Stegne joj se srce i u oči se stane dizati izdajna vlaga. Ali on to ne smije vidjeti! Obori oči, spusti glavu i naglo, sve natraške uputi se k ovome mjestu, a da on i ne pokuša, da je zaustavi. Ona se prihvati posla drhtavim prstima, ali suze bile su brže: dvije se krupne spustile na te prstiće, na rukavicu — avaj, kaže, bit će kvara! — No ona sada o tom i ne misli, a nije imala ni kada: jer je u isti tren bio on kraj nje, sagnuo se nad njenom glavom, obuhvatio je rukama oko zatiljka, i sve preko rukavičarske staljke poljubi je u usta, koja mu je pružila, a da nikada nije znala, da li milom ili silom...

»Marice, mila moja, zašto plačeš? Jesam li vas uvrijedio? Nemoj da plačeš. Ta ti mene voliš, je l' da me voliš?«

Sluša ona, onda šapće:

»Pa ja to i ne plačem, samo, samo...«

Pokriva lice rukama, a on na to stane da uklanja zapreku, prokletu staljku, da bi joj došao sasvim blizu, da joj ponovo juriša lice, kadli — s trijema čuo se glas, a da se nije čulo škloca- nje brave uličnih vrata.

»Gospoja kuma!« šapne Marica prestrašeno, otare jedva pregačom oči i već se na vratima pokaže i gospoja kuma, da grubo razbije čas, kakav djevojci cvate valjda samo jedanput u životu.«

Marica teške muke svladavajući svoju uzbuđenost i strah, našla se u sto neprilika. Gospoja se kuma ne dočekuje nikako drugačije nego na nogama, idući pred nju i ljubeći je u ruku. I jadna Marica svakojako se uvijala i previjala sve postrance obilazeći sobom, do gospi kumi pokaže svoje pokorno i malo splašeno ali za ovakove zgode nasmijano lice, a da istodobno iza nje drugi ne vide njezina leđa. I na to je zar mogla da misli u taj čas?

Maričina plahost bit će svakome jasna, tko gospoju kumu ugleda pod niskim krovom podravske kućice. Sva crna od glave do pete bila je prava slika i prilika ozbiljnosti i dostojanstva. Šešir i svilena mantija već izazivali poštovanje i rešpekt, a na strogom i zdravo rumenom licu, na orlovskom nosu i crnim pronicavim očima moglo se odmah poznati, da za njima caruje neumitan sudac, koji sve vidi i ništa im ne može izmaći.

Nije čudo, da je Marica drhtala, kad je glavu prigibala nad rukom gospoje kume, na kojoj ruci bila je rukavica, što ju je sašila sama Marica. Odgovarala je na pitanje za materom kao naučenu lekciju, da je otišla gospoji Štolcerki s rubljem, ali je rekla da će se vratiti najdulje za po sata.

»Tvoja mati i za po sata a od Štolcerke? — To ni ti ne možeš da vjeruješ. Dok se ona redom obavijesti i od kuharice i sobarice i ostalih stanara u kući — ima te čeljadi valjda malo? — i pokupi sve novice, može i zanoćiti i ona zaboraviti, da je potrebna sada i u svojoj rođenoj kući.«

Međutim gospoji se kumi ne žuri. Ona će čekati. Ima Maričinoj materi da saopći važnu stvar. Osim toga je i umorna od puta iz gornje varoši, gdje je bila već tri tjedna u gostima.

I s tim se riječima na tenane smjestila na stolicu, koju joj je Marica uslužno primakla k stolu nasred sobe. Digla je gornju široku suknju od crnoga terna i pomno je raširi oko sebe, da je zašuštala isto tako široka bijela donjica tvrdo naškrobljena i ukrašena bogatim vezom oko ruba. Pošto se udobno namjestila ne svraćajući više pažnje na Maricu, ova je ostala na svome mjestu ne znajući, šta bi sada da radi: ili ostati na nogama u pozi poštovanja spram gospoje kume, ili sjesti i ponovo se prihvatiti švela. U to već gospoja kuma uzme bezodvlačno na nišan mladoga čovjeka i upiljivši u nj pogled svojih sitnih pronicavih očiju zapita inkvizitorski:

»A tko ti je tu došao?«

Mladić, koji je već na sam nenadan dolazak te gospoje kume, jedva mogao da sakrije neugodno iznenađenje, što mu se našla ova gospoja kuma baš u najnezgodniji čas, još se više onestrpio, kad je vidio, kako se ta smetnja spremala na dulji boravak. No ipak je učtivo ustao i čekao, šta će dalje biti. A bilo je dalje, da je na kumino, nimalo ljubezno, pitanje najprije uputio Marici brz pogled, u kojemu se ukrstavalo to jedva pritajeno iznenađenje sa ponešto podrugljivosti, i onda se nakloni, kako treba. Gospa Kuma očito nije bila vična ovakovim naklonima, ko kad u Podravini za njih nije ni mjesto niti u modi, pa je ostala časom zatečena. No brzo se opet pribrala.

Vidi, vidi, pomisli, kakvo je to ulickan gizdelin. Bit će dakle istina, da je čeljade iz drugoga svita. S tim gore, jer niti je bio Lulićkin taj svijet ni Maričin. Imaju ljudi čini se pravo, kad bruse jezike.

Međutim je Marica dršćućim glasom ispentala ime svoga gosta i što je još trebalo uz ime da se spominje. Na ponovni naklon mladića, kuma se odaziva suhoparno, kratko i odrešito:

»Tako, tako; drago mi je.«

(Nastavit će se.)

Desno — Celestin Medović: MOJA MAJKA

Celestin

Prigodom spomen-izložbe, koj
Domu likovnih umjet

od lokalnog patriotizma nužno protegnuti na
stvoriti čitav niz slika o značajnim momentima
Pučka škola osnovana je u njegovu rodnom
melje svoje izobrazbe, a preko učitelja, koji
slikarski rad. Već je tada u svom selu postao
prvu pažnju svratio na sebe tek izakako je g
brovniku, gdje je g. 1880. bio zaređen. (Cel
imena: Mato, Krsto i Baldo.). Doskora se za
reda te ga g. 1881. pozvao na nauke u Rim. t
krenuo na nauke u Firenzu. Kad se iza dvije
Jakov E. Schindler, koji je tada boravio na
njegov talenat, pa je Pucićevim zauzimanjem
u Münchenu.
U to vrijeme nastala je znamenita njegova
s klasičnom perspektivom; a pored nje »Sv. B
boko proćućeno, i »Sv. Franjo u molitvi«, u
računanu patetiku. (»Sv. Bonaventura« i »Sv.F
Zagrebu, a »Bakanal« je vlasništvo zagrebačk
Godine 1895. pozvao ga je u Zagreb dr K
stojništva bogoštovlja i nastave (kojemu je d
kako na rimskom forumu buni narod proti
sabor za vrijeme kralja Tomislava.
U Zagrebu je s Vlahom Bukovcem imao nek
svojim zemljakom i znancem još iz Dubrovn
brovnika) — u umjetnosti izmjenično popunj
kovcem je stupio i u »Društvo Umjetnosti«, t
izlagao u Petrogradu, Parizu, Beogradu, Sofij
ska javnost osobito zapazila i pohvalila njeg
Za shvaćanje ondašnjih prilika zanimljiv je
na koju su prigodom 1000. godišnjice madžar

Celestin Medović DOLAZAK HRVATA

U nedjelju 2. travnja o. g. otvorena je u novom Umjetničkom paviljonu u Zagrebu kolektivna izložba hrvatskog slikara Celestina Medovića pod protektoratom hrvatskog Metropolite dra Alojzija Stepinca. Izložba je vrlo uspjela i zaslužuje opću pažnju i priznanje.

Medović je jedan od pionira hrvatske slikarske umjetnosti, a za nas je napose važan zato, jer je bio prvi slikar sadržaja iz naše narodne povijesti.

Rodio se u Kuni na poluotoku Pelješcu (17. studenoga 1857.), u kraju siromašnom i škrtom darovima za svakodnevno živovanje, ali raskošnom i bogatom elementima za umjetničku dušu, kao što je bila njegova. I njegova je obitelj bila siromašna, težačka, i brojna (imao je četiri brata i dvije sestre), pa bi se i njegov talenat bio izgubio, kao što su se izgubili brojni talenti po siromašnim našim selima, da ga nije primio u svoje okrilje franjevački samostan Delorita*), koji leži nekoliko časaka udaljen od njegova rodnog doma. U tom samostanu usisavao je žar pradjedovske vjere, koji ga ne će ostaviti kroz cijeli život i koji će često izbijati iz njegova umjetničkog stvaranja; s njim skupa usisao je i ljubav za rođenu grudu, koja će se s proširenjem kulturnog umjetnikova obzorja

*) Glavni oltar samostanske crkve posvećen je Gospi od Loreta (Madona di Loretto), pa odatle i ime — Delorita.

Vlaho Bukovac:

Medović

aje priređena u zagrebačkom
tnosti od 2.—30. o. mj.

Napisao Luka Perinić

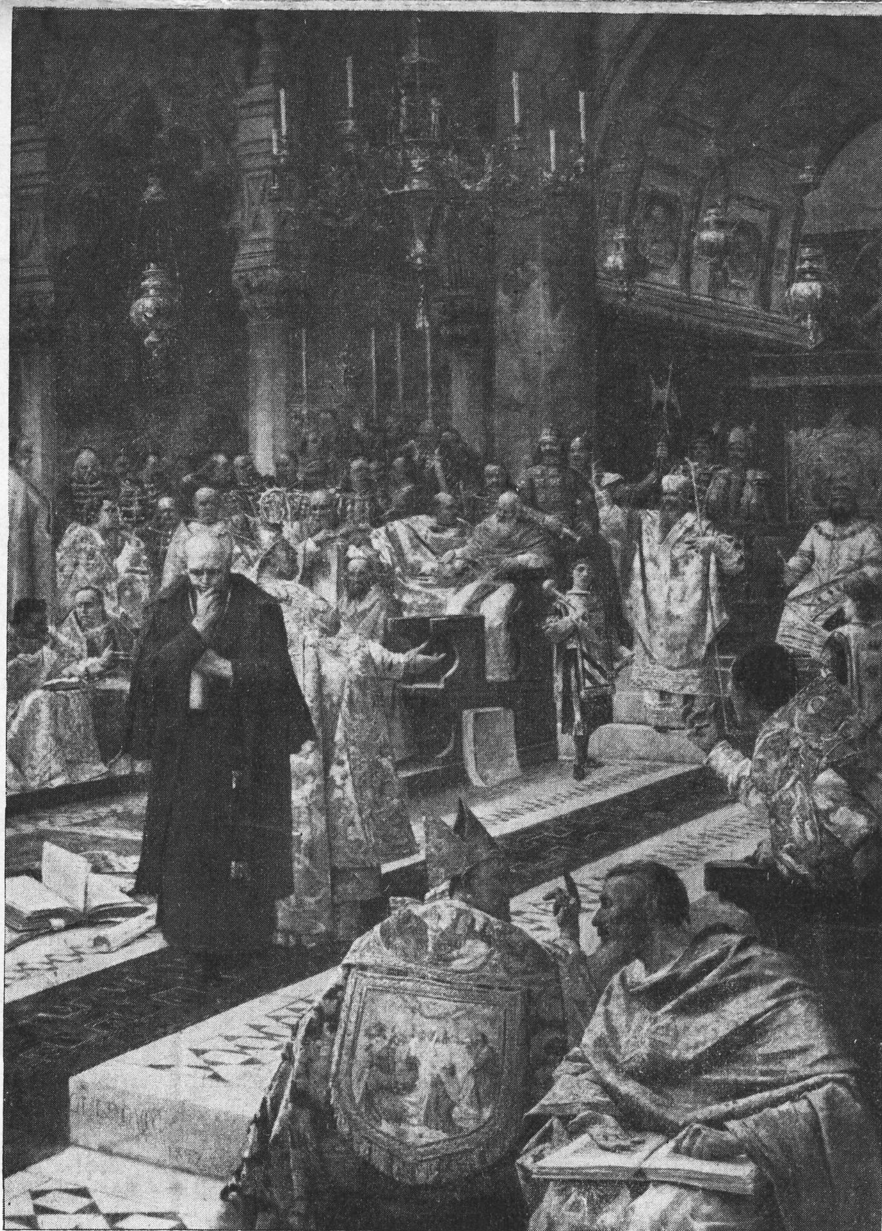
cjelinu narodne sadašnjosti i prošlosti te
a narodnog života.
mjestu g. 1866., pa je i on u njoj primio te-
je bio vješt risanju, dobio prvi poticaj za
»glasovit« i dobio naziv »slikara«, ali je
g. 1868. ušao u franjevačko sjemenište u Du-
lestin mu je redovničko ime, a krštena su mu
njega zainteresirao general franjevačkog
U Rimu je učio kod Lodovica Seitza, a g. 1884.
godine vratio u Dubrovnik, bečki pejsažista
našem moru, upozorio je Medu Pucića na
dobio stipendij za nastavak slikarskih nauka

slika »Bakanal«, koloristički vrlo bogata i
onaventura«, djelo snažno i psihološki du-
kojemu nije posve savladao pozerstvo i pro-
Franjo« nalaze se u Štrosmajerovoj galeriji u
ke općine).
Kršnjavi, da izradi dvije slike za dvoranu pred-
dr Kršnjavi stajao na čelu): Marka Antonija,
ubojica Julija Cezara, i znameniti Splitski

ko vrijeme zajednički atelier te se s njim —
nika (Bukovac je rodom iz Cavtata kraj Du-
jao (kako je govorio dr Kršnjavi) . . . S Bu-
te u zajednici s ostalim članovima tog društva
iji, Budimpešti i Kopenhagenu (gdje je svjet-
gov »Splitski sabor«).
slučaj s milenijskom izložbom u Budimpešti,
rskog kraljevstva bili pozvani i hrvatski

PORTRET CELESTINA MEDOVIĆA

Celestin Medović: SPLITSKI SABOR

umjetnici. Oni su na to pristali, ali pod uvjetom, da se na izložbi sagradi posebni hrvatski paviljon (na hrvatskoj zemlji, koju će vagonima prenijeti u Budimpeštu!), na kojem će se vijati hrvatska zastava. Kostur toga paviljona prenesen je iza milenijske izložbe iz Budimpešte u Zagreb, gradonačelnik Mošinski dao ga je namjestiti i popuniti tako, da smo dobili u Zagrebu umjetnički paviljon, kakav vidimo još i danas.

Medović je u Zagrebu izradio najznamenitije svoje slike: »Srijemski mučenici«, »Dolazak Hrvata«, »Splitski sabor«, »Krunjenje Vladislava Napuljskog«, »Vjenčanje kralja Vladislava«, »Sv. Jeronim«, »Krunoslava« (po motivu iz Gundulićeva »Osmana«).

G. 1901. ostavio je Zagreb te je do svoje smrti (dvadeset godina) boravio ponajviše u svom rodnom kraju slikajući pejsaže s Pelješca.

Izradio je lijepi broj portreta i mnogo nabožnih i oltarskih slika (u Kuni, Križevcima, Novoj Gradiški, Požegi, Baški i t. d.). Naslikao je mnogo pejsaža (a svoju je Deloritu prikazao na svojim slikama više od deset puta), no najpopularnije su njegove povijesne slike, napose »Splitski sabor« (gdje je u papinskom poslaniku s anahronističkim havelokom iz XIX. stoljeća dao vlastiti portret) i »Dolazak Hrvata«.

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

No to sjećanje iz moje prve mladosti, »nastavi Stanislav, »vrlo je nejasno. Ponekad mi na um dolaze neobične uspomene, upravo neshvatljive, te pred mojom sviješću prolaze osobe i stvari, o kojima nikada nisam ni čuo: vidim jednog starca i jednu ženu vrlo bijele puti, a onda jednu drugu tamne puti, obavijenu u tuniku. Vidim zatim stari feudalni dvorac sa vrlo mnogo prostranih soba... To su neobična priviđenja, jer ja sam svoju mladost proveo u Americi, sam sa stricem, koji je uvijek prema meni gojio bezgranično poštovanje i ljubav. Njemu dugujem snagu svojega tijela, svoju opsežnu i zdravu izobrazbu, kojoj tek danas poznajem pravu vrijednost. On je uvijek bdio nada mnom, pa ću mu zbog toga biti vječno zahvalan. Moj stric je vrlo dobar čovjek, ali mu je karakter bio neobično hladan, a narav neobično zatvorena. Među nama je bilo vrlo malo povjerenja te su ostali uzaludni svi moji napori, da savladam zapreke.«

»I mene se vrlo neobično dojimlje gospodin Dugand te osjećam da se često s njime morate naći u neugodnostima. A je li on jedina osoba, koja je još ostala u vašoj obitelji?«

»Baš jedina! Osim njega nemam nikoga; zato malo tko od ljudi znade kao ja cijeniti slatku obiteljsku intimnost.«

Onamo niže pod odrinom gospodin Dugand nije više čitao... Nervozno je prigibao novine i činilo se, da je zabavljen nekim teškim pitanjem. Kad je podigao oči, pogled mu pane na Stanislava i Nataliju, koji su se nalazili nedaleko od njega, ovijeni ugodnom svjetlošću onoga ljetnog popodneva i zabavljeni svojim razgovorima.

Mišići se na licu gospodina Duganda lagano trgnuše. Pozove svojega nećaka i stane govoriti o ponudi, koja mu je danas stigla, pa završi:

»Na koncu konca — ja sam uvjeren, da će ti to mjesto posve odgovarati... Zato je najbolje, da odmah zatražiš potrebna obavještenja.«

III.

NA CRVENOJ PEĆINI

Gospođica Šarlota Ravines, spremna za izlazak, otvori vrata svoje sobe i stane se spuštati niz stepenice oblačeći rukavice.

»Gospođa barunica Van Hottem čeka gospođicu u malom salonu,« reče sobarica, koju je susrela u predsoblju.

Šarlota otvori vrata i uđe u veselu sobu punu sunca, gdje je njezin dolazak bio pozdravljen riječima:

»Napokon, draga!« To je rekla visoka i krupna gospođa, koja je sjedjela na divanu pokraj prozora.

Naprama toj gospođi, koja je bila u bogatoj i elegantnoj haljini za posjet (to je bila barunica Van Hottem), nalazila se jedna druga gospođa, koja je bila skoro iste dobi, ali blijeda, tamnoputna i naborana lica. To je bila Šarlotina majka gospođa Ravines. Kraj nje se nalazio njezin sin, također tamnoputni mladić, ugodne fizionomije po imenu Mauricije.

»Gospođo draga, jeste li dugo čekali?« upita milo Šarlota stisnuvši ruku, koju joj je posjetiteljka pružila!

»Malo, vrlo malo, dijete moje!... Dakle, gospodine Mauricije, hoćete li nas pratiti na našoj šetnji?«

»Žao mi je, gospođo, ali ne mogu. Očekujem gospodina Duganda, inžinjera iz tvornice Eyraus, koji ima doći po mene s automobilom, pa ćemo skupa posjetiti nedavno otkrite rukokope.«

»Pa dobro; poručit ćeš mu, da si se predomislio!« reče Šarlota slegnuvši ramenima.

»Valjda ne treba toliko obzira imati s jednim potstavljenim! Ja barem tako mislim!«

»Potstavljeni? Kažem ti, da mi nikada nije pala na um misao, da tako postupam s gospodinom Dugand. On je čovjek, kojega je narav toliko obdarila i koji se tako gospodski vlada, da mu i ja zavidim.«

Šarlota srdito odgovori:

»Da, ti njega obožavaš! A to je smiješno, dragi Mauricije!«

»A ti se na njega srdiš, jer se s tobom zadržava samo toliko, koliko traži najobičnija pristojnost, i jer je tako hladan i tako indiferentan prema tvojoj poštovanoj osobi!«

»Hajde, Mauricije, šta ti sad pada na um!« reče nezadovoljno Šarlotina majka.

Šarlota pocrveni i stisne usne, da ne zaplače od bijesa.

»Ni najmanje mi nije stalo za osjećaje tog čovjeka naprama meni,« reče Šarlota glasom, koji je drhtao od srdžbe. »A ti radije pođi s njim kad ti je draže njegovo društvo.«

»A tko je to rekao? Gospođa Van Hotten, koja znade stvari bolje prosuditi nego ti, razumjet će, da ne mogu prekršiti naš dogovor, a da ne povrijedim najobičnija pravila pristojnosti. Međutim bilo bi bolje, da i ti ostaneš kod kuće te da primiš novu Marcelinu odgojiteljicu.«

»Ja? Da ostavim šetnju zbog odgojiteljice? Ti se šališ ili me još dovoljno ne poznaš.«

Mladi se podrugljivac nasmije.

»Eh, eh! Možda ne posvema, ali ipak dovoljno, da mogu znati, kako neke vrsti osoba ne postoje za tebe.«

»A zar imam krivo? Kažite vi, gospođo barunice, imam li krivo?« upita Šarlota okrenuvši se prema gospođi Van Hottem, koja je šutke slušala prepirku između brata i sestre.

»Ne, dijete moje, ja se posve slažem s vama. Mladi se gospodin i previše zauzima za jednakost. No moramo se žuriti, a vrijeme prolazi. Do viđenja, draga gospođo: dođite malo češće do moga dvorca. A i vi, gospodine Mauricije. Moj sin Petar bi bio sretan, kad bi mogao poći s vama u lov.«

Ona ustane, stisne ruku gospođi Ravines i udalji se sa Šarlotom i Mauricijem, koji ih je otpratio do baruničine kočije.

Kad su izišli na stube, jedan auto se zaustavljao pred kućom, Mladić, koji ga je vozio, skoči okretno na zemlju te skine kapu, da pozdravi dame i njihova kavalira.

»Ah, evo vas napokon, gospodine Dugand,« reče Mauricije. »Izvolite ovamo, hoću da vam predstavim barunicu Van Hottem.«

Stanislav Dugand popne se po stubama i pokloni pred barunicom. Kad je podigao glavu i susreo pogled gospođe Van Hottem, lecne se. Česa ga je sjećalo to lice, ta put, koja je ostala vrlo bijela uza sve mnoge i duboke brazde, te plave i hladne oči? I zašto je njezin pogled, koji se upravio na njega, poprimao izraz čuđenja i straha?

Ali ne! On je sanjao, jer nije pred sobom imao nego odgojenu i indiferentnu ženu, koja mu je upravila nekoliko uobičajenih riječi i koja se žurila da stigne do kočije i do Šarlote. Šarlota je naime već stajala uz kočiju i čekala gospođu Van Hottem.

Mauricije pomogne barunici, da se popne u kočiju, a zatim se požuri k Stanislavu, koji je ostao nepomičan na stepenicama, te ga prijateljski uhvati ispod ruke.

»Jedan od naših susjeda zaželio je, da učestvuje na našem malom izletu, pa ako vam nije krivo, pričekat ćemo časak.«

»To se razumije! Ne žuri nam se,« odgovori Stanislav i krene s Mauricijem u salon.

Stanislav je pozdravio gospođu Ravines i doskora se asprede živahan razgovor. Malo zatim u sobu uđe Marcela, plava djevojčica od dvanaestak godina. Lice joj je bilo rumenkasto kao u njezinog polubrata Mauricija, jer se go-

NENADAN SUSRET NA USKRSNO JUTRO

spođa Aubars godinu dana iza smrti gospođe Vaulan po drugi put udala za nekog posjednika.

»Ideš da dočekaš svoju novu učiteljicu, Marcelo?« upita Mauricije povukavši k sebi svoju sestru. Nadamo se, da će ti se dopasti; u tome si preveć izbirljiva.«

»Izbirljiva ne! Dovoljno je, da bude dobra, zgodna, a i ljepušasta.«

»Kladim se, da će to biti prava nakaza!«

»Ovoga se puta ipak varaš, dragi Mauricije. Gospođa Donan, koja ju je preporučila majci, piše, da je vrlo dražesna. A onda nadodaje, da je ozbiljna, vrlo ozbiljna. Samo ne znam, kako će to biti, ako se ne budemo smjeli ni nasmijati?«

»Ni nasmijati?«

»No može čovjek imati ozbiljan karakter, a u isto vrijeme biti i vrlo veseo, gospođice,« primijeti sa smiješkom Stanislav.

»Da, to je istina, i vi ste baš takvi. Nadajmo se, da će i gospođica Landies biti kao vi.«

Stanislav se trgne.

»Možda je to ona, koju ja poznam? Gospođica Natalija Landies, koja stanuje u Pau-u?«

»Jest, doista se zove Natalija,« reče gospođa Ravines.

»Zar ste ju upoznali u Pau-u, gospodine inženjeru?«

»Da, gospođo. Obitelj Landies stanovala je tik do stana moga

strica. Mogu vas dakle odmah uvjeriti, gospođice Marcelo, da Natalija Landies posjeduje sve ono, što vi želite, pa i ljepotu, a nadasve čar — još veći dar. No ipak se čudim, da je prihvatila mjesto učiteljice: ona je davala satove za klavir.«

Jest, ali nije imala mnogo satova, jer ima mnogo učitelja glazbe! . . . Moja prijateljica — gospođa Donan, koja ju pozna, ponudila joj je mjesto odgojiteljice kod nas, a ona ga je prihvatila valjda zato, jer je mislila, da joj je unosnije. A kako Marcela ima naročitu glazbenu naklonost, ja želim, da se u tome ne zapusti; pa sam tražila osobu, koja bi se i u to dobro razumjela. Šta mislite, gospodine, o glazbenoj sposobnosti te djevojke?

»Mogu vam reći bez pretjerivanja, da je gospođica Landies prava umjetnica.«

»Tim bolje; to znači, da sam našla baš ono, što sam htjela, a Charlota, koja je vrlo vrijedna, moći će s njome igrati na klaviru četveroručno.«

Stanislav namršti čelo.

»Jadna djevojka!« pomisli sa zebnjom u srcu. Pred očima mu je iskrslo oporo lice Šarlote Ravines, one njezine tanke prijezirne usne, one modre i zapovijedajuće oči, — te mu se činilo, da još čuje njezin reski glas, koji je govorio ironički i s omalovažavanjem.

»Je li baš previše želiš, da mi predstaviš svoga inžinjerčića, Mauricije? A ipak moraš razumjeti, kako mi je vrlo malo do toga stalo.«

»Imaš krivo, jer je moj inžinjerčić bar fizički (za sad ga poznam samo izvana) najsimpatičniji čovjek, kojeg sam ikada susreo. A možda ćeš ga doskora i ti nastojati osvojiti, moja ohola sestro.«

Ironični smijeh poprati tu zadnju rečenicu.

»Ti si bedast, jadni Mauricije, i doista me vrlo malo poznaš. Kako možeš i pomisliti, da bi se ja — Šarlota Ravines — mogla i za sam jedan jedini čas zanimati za potstavljenog?«

Taj je razgovor između brata i sestre čuo Stanislav, kad je po prvi put išao uz ogradu, koja je okruživala dvorac Crvena Pećina. Mladić, koji se bio zaputio da izvrši obavezatan posjet gospođi Ravines pri svome dolasku, bio se uvelike razbijesnio. No zatim je slegnuo ramenima i ironički se nasmiješio.

»Baš! Šta mi je stalo do mišljenja ove ohole djevojke, koja je po svoj prilici i prilično glupa!« pomisli u sebi. »Međutim može sačuvati svoj tašti prijezir: pokazat ću joj, kako se taj potstavljeni, kojega ona omalovažava, znade ponašati.«

I kad ga je Mauricije Aubars predstavio sestri, pokazao se tako strogo ispravan i tako odgojeno ponosan, da je Šarlota, povrijeđena postupkom i aristokratskom elegancijom novog inžinjera, bila duboko pogođena u svojoj taštini. Odmah se na početku zaklela, da će ga prisiliti na drukčiji postupak te je nastojala, da ga svlada sa svim umijećem svoje koketerije. Ali je bila utučena, kad je opazila, da izaziva samo njegovu ravnodušnost, koja polako prelazi u podrugljivost.

A Mauricije, taj vrlo bistri opažač, jednoga joj dana šapne u uho:

»Dakle, sad hoćeš da ga osvojiš, no to sam ja i govorio . . .«

Od toga časa ta tašta i naduvena djevojka zamrzi Stanislava divljom mržnjom. Mladić se na to doista nije ni osvrtao i nalazio je kao nadoknadu razumijevanje i simpatije kod svih drugih članova obitelji. No kako je uvidio sada, da dolazi Natalija u tu kuću kao odgojiteljica, odmah je pomislio, da će biti izložena hirovima i nesusretljivosti te djevojke toliko umišljene u svoju ljepotu te je predviđao, da će Šarlota brzo postati ljubomorna na Nataliju.

»Jadna Natalija, tako draga i tako dobra!« pomisli u sebi. »Kad bi se usudio . . . Kad bih bio siguran, da bi mi htjela povjeriti svoj život, iako sam ja još nevjernik!«

Ružičaste sanje mladog inžinjera bile su prekinute dolaskom očekivanoga gosta, te iza nekoliko časaka automobil, kojim je upravljao Stanislav, iščezne u velikom oblaku prašine.

(Nastavit će se.)

Elegije hrvatskih ravnica

Napisao T. Branimir

Ni jedan kraj naše Domovine u svojoj prošlosti nije bio toliko izložen tuđinskom nasilju i utjecaju, niti se ističe s takvom šarolikošću raznih narodnosti, kao naš ravni hrvatski Srijem. Kroz njegove hrastove šume, preko dugih oranica i vinorodnih bregova gazile su beskrajne horde maloazijskih osvajača; u njegovim su brežuljcima nalazili zaklon srpski bjegunci, a bogatstvo ravnog je tla s dalekog sjevera primamilo radine Švabe, grupice Ukrajinaca i rasijanih Slovaka, pa na koncu i drugoga Azijata: ohologa i sebičnog Madžara. Zabrinuti starosjedioci — dobra i mirna Šokadija — bespomoćno je gledala, kako se na njihovu zemljištu koči i širi tuđin Švabo ili Madžar, koji je u najviše slučajeva zaboravio, da je gost i protežiran od svih mogućih vlasti za kratko vrijeme htio postati od gose gospodar.

Sva ona velika bol zbog nepravda i nemoći, bezgranična ljubav prema ravnima pogaženoga Srijema i sva ona vruća čežnja za očekivanim danom slobode opisana je na najslikovitiji način u novoj Andrićevoj knjizi, koja je tiskana pod naslovom »Srijemske elegije«. U ovoj su knjizi sabrane pripovijesti, koje je Josip Andrić napisao tamo od godine 1913.*

Josip Andrić je pisac hrvatske ravnice. Rodio se u bačkom šokačkom selu Bukinu, a najljepši mladi dani su mu povezani sa srijemskim selom. Kao maleno dijete je već bio prisiljen iskusiti nasilno gospodstvo tuđinaca, kada je polazeći prve razrede pučke škole, kao rođen Šokac morao učiti očenaš na madžarskom. Tek kasnije, kada su mu se roditelji preselili u ravni Srijem, mogao je nastaviti škole na hrvatskom jeziku.

U »Srijemskim elegijama« je prikazan tipičan život ljudi hrvatske ravnice, koji su nastanjeni u Bačkoj, Baranji i Srijemu. U svakoj se pripovijesti pred nama kao živi ljudi pojavljuju dobroćudni, mirni, radini i pošteni ikavci, koji su nakom teškoga rada nenadmašivi veseljaci, a u piću kavgadžije i pravdaši. Neprosvjećeni su i neorganizirani, nesložni i često malodušni, što ih kojiput čini slabima, ali se ipak opiru nasilju vođeni nekom nevidljivom silom, kojoj se ne mogu oprijeti. To se u njima budi stara pradjedovska vjernost prema rodnoj grudi, ljubav prema jeziku, običajima i svojoj djeci. I to im daje nove snage, da prema novom neprijatelju budu još otporniji, još čvršći.

Kao što je Josip Andrić dao točnu karakteristiku seljaka s hrvatske ravnice, isto tako je vjerno oslikao i njegovo selo, koje nam je tako drago sa svojim širokim sokacima, krivudastim šorovima, visokim đermama, bijelim kućama, dugim oranicama i tihim šljivicima, koji su u proljeće isto toliko lijepi, koliko su u jesen puni veselja. U crtanju toga sela Andrić je uistinu majstor: »Najvolijem ovo naše srijemsko selo, kad šljivici cvatu, po baščama se i po njivama ori seljačka pjesma, kao da milinje prosipaš po tom prvom proljetnom zelenilu, što dršće po brazdama, lejama i puteljku, kojim ti noga gazi. Ideš, a oko tebe vrije mladost, snaga, toplina, kakve nigdje na svijetu ne ćeš osjetiti do u okrilju ovih naših bijelih sela, vedrih i nasmijanih ko rumeni obrazi pupolj-djevojke, kad te pogleda, a u oku joj nešto zacakli, zatreperi...«

Pisac »Srijemskih elegija« prikazujući svoje selo ne ostaje na površini, nego svojim perom prodire i srž iznoseći sam njegov život u svim ljepotama i manama. Duboko je zašao u iznošenju socijalnih i ekonomskih problema, koji su i danas rak-rana mnogih naših mjesta. Odlučno ustaje protiv raznih izrabljivača i lihvara, koji su većinom iz redova stranaca i došljaka. Oni su kao pijavice, koji su najvjernije oruđe u rukama svake vlasti, oni se obogaćuju od hrvatskih šuma i oranica, a vladaju se ne kao gosti, nego kao osvajači i gospodari. Kuenovština je bila od neprocjenjive štete za cijelu našu domovinu, a nigdje zacijelo nije unesrećila toliko ljude kao na periferiji hrvatstva na našim bačkim i srijemskim nizinama. U tim krajevima nasilje madžarskih vlasti opaža se i danas nakon dvadeset i više godina. Otud i elegični ton ovih pripovijesti, otud i gorke riječi iz ove knjige: »Imam nesretnu majku, koju zovem domovinom...«

Najbolnije strane ovih elegija su u drugom dijelu knjige, gdje je pisac iznio propadanje srijemskog sela, a čija je krivnja u ovom slučaju na samim seljacima. Udobni i bezbrižni život traži žrtve, traži život onih, koji još i ne znaju, što je život. I samo velika vjera u Boga, te bezgranična ljubav k domovini i narodu mogu izliječiti ovu tešku ranu.

Iako su ove elegije pisane u razno doba i u raznim prilikama, ipak čine logičku cjelinu i zato ovu najnoviju Andrićevu knjigu možemo smatrati uspjelim romanom seljačkog života, u kojem su nosioci radnje stanovnici jednoga sela s plodne hrvatske ravnice.

* Josip Andrić: Srijemske elegije, pripovijesti. Naslovna slika od V. Mirosavljevića. Izdala Knjižnica Dobrih Romana, Zagreb 1939. Stranica 232. Cijena broširano 35 Din, uvezano 45 Din.

Uskrs u šumici

Napisala Marija Hercigonja

Zlatne trake proljetnog sunca probudile su sitne glavice cvijeća. Zrak miriše po proljeću, drveće već pupa, a tihi povjetarac miluje rosnu travicu, koja se ponosno uzdigla i svojom se ugodnom bojom i mirisom smiješi suncu.

Povjetarac priča malom potočiću, kako je šumica sva okićena, kako je puna cvijeća, i to sitnih malih ljubica, žutih jaglaca, bijelih visibaba, koje su se dostojanstveno digle zvoneći svojom bijelom glavicom. Priča mu o drveću, koje je u mirisnom cvatu.

Mali potočić pita: zašto tolika priprava, čemu to, tko ima da dođe u rano proljeće? A povjetarac šuti, jer ni on ne zna. I on se pita:

»Hoće li doći možda dijete, koje će se veseliti bijelim visibabama, ili djevojka, koju će radovati plava ljubica?« — Ne!

»Možda će kroz malu šumicu proći koji gospodar tvrda srca, a ovdje će se umekšati njegovo srce gledajući tu ljepotu, tu čistu i nevinu radost! Je li radi njega ta tolika ljepota?« — Ne!

»Možda će proći koja majčina slika? Tä njeno je srce samo puno ljepote, puno ljubavi!«

Svi su ti prošli, ali šumica se još uvijek svakim časom sve više kiti, svakim časom niču novi cvjetići, diže se ugodniji miris.

I prošao je dan, a da se nije ništa dogodilo. Ugasnule su tople zrake sunca, zamuknule su ptičice, a male sitne glavice objesile se i zaspale. Tek potočić žubori dalje, kao da pjeva pjesmu uspavanku malenoj šumici.

Ranom zorom drugog dana, još prije sunčanih zraka, šumicom je prošao drhtaj povjetarca, koji je budio sneno cvijeće. I grane drveća uznjihale se, kao da pitaju: »Tko nas tako rano budi?« I povjetarac je išao od cvijeta do cvijeta i svakom šanuo:

»Ustani! Dolazi, dolazi!...«

I sva se šumica probudila, sve se smiješilo, poravnalo, sve se uzdiglo, sve je očekivalo ... — I došao je.

Bio je sav u sjaju. Bijela poput snijega haljina pokrila mu sveto Tijelo. Zlatne kose lepršale su na povjetarcu, a Njegov smiješak prošao je svakom travom, svakim cvijetom.

Bio je lijep u svoj svojoj ljepoti. Blage oči gledale su te drage glavice cvijeća. Svaki cvijet, svaku travku, svaku grančicu i listak pomilovao je svojim sjajnim plavim očima.

Od topline Njegova pogleda drhtala je cijela šumica, a od cvijeća do cvijeća prošao je Njegov dah . . .

Javila se i mala ptičica i zapjevala zvonki Aleluja!

Sve se sjalo s Njegove ljepote!

Male kapljice rose sjale su se poput bisera, kad ih je dotakla sveta Njegova ruka, na kojoj su se bljeskale poput rubina svete Rane.

Ranim jutrom prošao je šumicom On, Uskrsli Spasitelj. Prošao je pun čiste i vedre ljubavi. Ostavio je za sobom trag prave radosti i ljepote.

Za Njega uzdiglo se toliko glavica cvijeća, za Njega širio se miris, za Njega okitila se cijela šumica . . .

I sve je pjevalo: Aleluja, Aleluja . . .

SVJETSKI DOGAĐAJI

1. ožujka: Ulazak 62 kardinala u Konklave za izbor novog pape.
2. Izbor novog Svetog Oca Pape Pija XII. Poruka novog Sv. Oca Pape preko radija cijelom svijetu o miru.
4. Slovaci traže od Čeha 300 milijuna čeŝkoslovačkih kruna za pokriće deficita prvog proračuna Slovačke, ali Česi traže za uzvrat obustavu agitacije protiv Čeha.
6. Svrgnut predsjednik madridske vlade Negrin.
7. Umro predsjednik rumunjske vlade Miron Cristea, pravoslavni patrijarh.
8. Krvave borbe između komunista i vlade u Madridu. Komunisti svladani.
9. General Franco blokirao republikansku obalu. — Predsjednik karpatsko-ukrajinske vlade Vološin javlja praškoj vladi, da ne će pristati, da u Karpatskoj Ukrajini vlada češki general Prehala.
10. Predsjednik Čehoslovačke republike svrgnuo predsjednika slovačke vlade Msgra Josipa Tisa i dva druga ministra. Na Tisovo mjesto postavljen Josip Sivak.
11. Praška vlada proglasila opsadno stanje u Slovačkoj. Borbe između češke vojske i Hlinkine garde. Narod manifestira protiv češke vojske i žandarmerije. Uhapšen dr Tuka i Šanjo Mach.
12. Krunidba sv. Oca Pape Pija XII. Iz Praga imenovana nova slovačka vlada pod predsjedanjem Karola Sidora, koji povlači vojne mjere praške vlade.
13. Tiso putuje u Berlin.
14. Slovački sabor donio Zakon o samostalnoj slovačkoj državi. Dr Josip Tiso prvi predsjednik. — Proglašenje slobodne Karpatske Ukrajine. — Ultimatum Njemačke praškoj vladi.
15. Potpisan ugovor protektorata Njemačke nad Češkom. Njemačka vojska ušla u Češku. — Madžarske čete provalile u Karpatsku Ukrajinu. — Hitler u Pragu.
16. Msgr. Vološin sa svojom vladom mora napustiti zemlju. Očajni otpor slabo naoružanih junačkih Ukrajinaca protiv madžarske vojske, koja je stigla na Karpate. Madžari postigli zajedničku granicu s Poljskom. Ubijanje ukrajinskih odličnika i nenaoružanog naroda.
17. Govor predsjednika Chamberlaina o novim događajima. Ističe, da nisu u duhu s Münchenskim sporazumom.
18. Madžarski regent Horthy u Karpatskoj Ukrajini. — U Češkoj uspostavljena jedinstvena fašistička stranka. — Nijemci nemaju interesa za Karpatsku Ukrajinu, koja strada od Madžara. — Francuska vlada dobila odobrenje neograničenih ovlasti. — Njemačka prihvatila zaštitu Slovačke slobodne države na 25 godina.
19. Slovačka slavi dan svoje nezavisnosti.

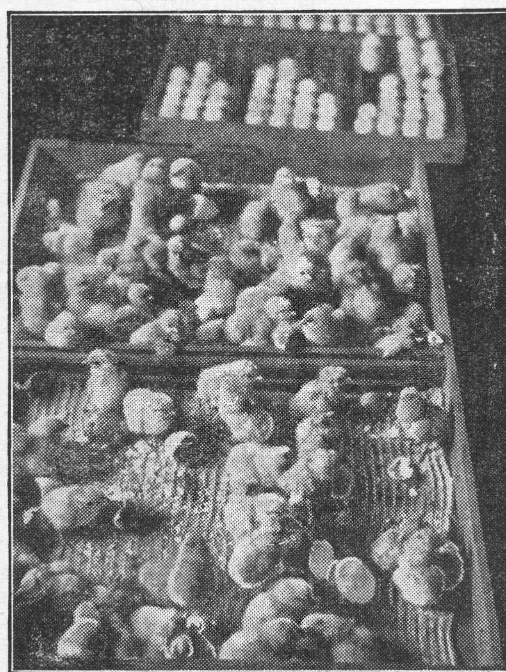
Kako se umjetno legu pilići

Farme, koje na moderni način proizvode jaja i kokoši, vrlo su važne za našu opskrbu s jajima i živadim mesom. Velika pažnja se posve-

Ali ta mala bića su još uvijek bespomoćna i na svakom koraku mogu nastradati, stoga traže majku.

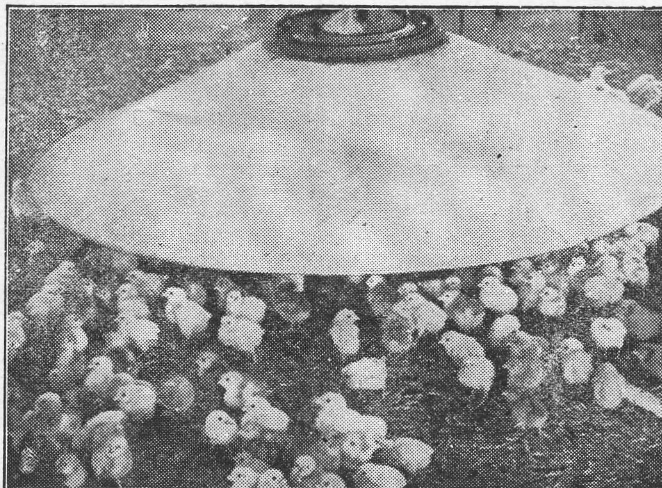
OVAKO SE JAJA MEĆU U ORMAŁE ZA LIJEŽENJE PILIĆA

PILIĆI IZVAĐENI IZ ORMARA

PILE, KOJE TEK NAPOLA VIRI IZ JAJETA

MJESTO POD KVOČKOM PILIĆI POD ELEKTRIČKIM SJENILOM

ćuje uređaju, koji prikazuju naše slike. Važna stvar na takvoj farmi su ormari za legla, kako ih vidimo na slici br. 1. Ti se ormari s jajima griju dan i noć, tako da uvijek podržavaju toplinu, koju im davala kokoš, ako bi na njima ležala. Točno nakon određenog vremena grijanja male se krečne kućice otvaraju i vire van radoznali mali pilići.

Majku će im nadomjestiti topli šljem. Iza dva dana pilići zaskakuću, pijuču i počnu jesti komadiće tvrdo kuhanog jajeta. (IV. slika). Javlja se glad, oni jedu te se tako dalje razvijaju. Za nekoliko mjeseci postat će te male životinjice marljivi suradnici farme i nesti će jaja. Tako se odvija neprestance geometrijsko progresivni krug, koji povećaje mogućnosti za uzdržavanje našeg života na zemlji.

ZA DOBRE DOMAĆICE

Dobar tek

Juha od špinata. Načini blijed zapržak te dodaj nasjeckanog zelenog peršina, malo naribanog češnjaka i pasirani špinat. Nalij vode i prokuhaj. Kad je juha kuhana, zamuti u nju žumanjak. Ponudi k juhi prepržene žemljine kocke.

Naduvak od cvjetače. Očisti poveću glavicu cvjetače i rastrgaj je te skuhaj u slanoj vodi, zatim je ocijedi. Miješaj 2 žumanjka s 5 dkg guščije masti (ili maslaca), dodaj šaku žemljinih mrvica, 3 do 4 žlice sitno nasjeckane skuhane svinjetine, skuhanu cvjetaču i snijeg od 2 bjelanjka. Kad si dobro promiješala, uspi u posudu, koju si prije namastila i posula žemljinim mrvicama, te kuhaj na pari nešto više od pola sata.

Jaja s hrenom. Tvrdo skuhana jaja olupi i razreži na osmine, posoli te naspi na njih octa, ulja i naribanoga hrena.

Palačinke sa špinatom. Ispeci obične palačinke te ih napuni pirjanim špinatom i s malo luka. Savij ih, pospi žemljinim mrvicama, prženima u masti, i polij vrelom mašću (ili maslacem).

Špinat sa sušenim mesom. U varivo od špinata primiješaj nasjeckano sušeno meso (ili ostatke pečenja). Dodaj 2 žumanjka, malo naribanih žemljinih mrvica, snijeg od 2 bjelanjka i malo soli. Promiješaj i peci u obliku, koji si namastila i posula žemljinim mrvicama.

Segedinski gdresci. Nasjeckaj sitno 2 glavice luka te ih pirjaj na masti. U to stavi govedske odreske, koje si prije stukla i umotala u brašno. Dodaj žlicu sitne paprike, posoli, prilij malo vode i pirjaj, dok meso ne bude mekano.

Uskrsne kolače peci prema knjizi »Domaćica u kuhinji« od Cezner-Andrićeve (izdanje Jeronimskoga Književnog Društva). **S. A.**

Kuhinjski kalendar

Travanj Subota **8**	Objed: Juha od špinata. Jaja s hrenom. Naduvak od cvjetače. Večera: Svinjski paprikaš s krumpirom. Gužvara s orasima.
Nedjelja **9**	Objed: Juha od kokoši. Kuhano kokošje meso s pirjanim krumpirom i umakom od hrena. Pečena janjetina sa špinatom. Gužvara s orasima. Torta od oraha. — Večera: Što je ostalo od objeda. Uskrsni kolači.
Ponedj. **10**	Objed: Juha od mozga. Punjena teleća prsa s krumpirima i salatom. Uskrsni kolači. Večera: Segedinski odresci na paprici, obloženi pirjanom rižom.
Utorak **11**	Objed: Juha od zelenja. Francuski krumpir. Večera: Palačinke sa špinatom.
Srijeda **12**	Objed: Juha od rajčice. Okrugljice od sira. Večera: Rezanci sa šunkom.
Četvrtak **13**	Objed: Govedska juha. Govedina s krumpirom i umakom od češnjaka. Listići (šušnjići). Večera: Špinat sa sušenim mesom.
Petak **14**	Objed: Juha od mrkve. Valjušci od krumpira s makom. Večera: Kajgana sa salatom.
Subota **15**	Objed: Juha od telećih kosti. Pržena janjetina sa salatom. Jastučići s pekmezom. Večera: Sir s vrhnjem.
Nedjelja **16**	Objed: Juha od jetara. Pariški odresci s krumpirom i salatom. Pita od oraha. Večera: Pržena teleća jetra s rižom i salatom.
Ponedj. **17**	Objed: Juha od kima. Govedski gulaš. Kompot. Večera: Tvrda jaja sa salatom.

Gospodarstvo

Proljetni rad oko salate. Prestankom jake zime treba otkriti salatu. A čim se isuši zemljište, moramo ju odmah opljeviti i okopati. Okapanje se može prema potrebi i opetovati. Osim toga treba ju dobro zaliti razrijeđenom gnojnicom. Svi se ti poslovi moraju opetovati, već prema potrebi. Tako njegovana zimska salata prispijeva već u rano proljeće, kad osim špinata i mladoga luka, jesenas posađenog, ne nalazimo možda ništa drugog na vrtu za jelo.

Ako imamo puno salate, a želimo ju imati što duže uglavičenu na vrtu, onda moramo već potpuno dospjele glavice sačuvati. To ćemo moći postići samo tako, ako struk pri zemlji sasiječemo do blizu polovine njegove debljine. Tako radeći iscurit će veći dio soka, pa se ne će glavica olako usjemeniti. **I. S.**

Kozmetika

LJEPOTA I NJEGA VRATA

Vrat žene dolazi u posljednje doba sve više do izražaja, jer po novom načinu češljanja gotovo sva kosa i sve kovrčice nalaze se na vrh glave. Radi toga će žene sad morati posvetiti svome vratu mnogo više pažnje, nego su to činile dosada. Vrlo griješe mnoge lijepe žene, koje njezi lica posvećuju veliku pažnju, a vrat uopće ne njeguju. Oblik vrata i njegovo držanje mogu mnogo oduzeti od ljepote ili njoj pridonijeti. Pazite zato, kako držite vrat i nastojte da uvijek, a pogotovo kad hodate, vrat vaš bude uspravan, a ne nagnut naprijed.

Ali ljepota vrata ne ovisi samo o njegovu držanju, nego je isto tako važno, da koža vrata bude bijela i glatka. Evo nekoliko savjeta, koji će vam pomoći da imadnete bijel vrat.

Specijalisti kozmetičari preporučuju masne kreme i lanolin. Uzmite kremu ili lanolin i njime lagano masirajte vrat i nastojte da lanolin što više prodre u kožu. Masirajte i dijelove oko ušiju, podbradak i zatiljak. Kad ste vrat dobro izmasirali, uzmite tada širok zavoj od pamuka ili muslina, zamočite ga u kipuću vodu, kojoj ste dodali malo alauna (stipse) i tim zavojem čvrsto omotajte vrat. Ostavite zavoj na vratu jedno 5 minuta. Zatim skinite zavoj, obrišite vrat i namažite ga još jednom s dobrom noćnom kremom i tu ostavite na vratu preko noći. Budete li ovako postupali, kroz nekoliko tjedana postignut ćete, da će vaš vrat imati sjaj bijelog mramora.

Ako imate na vratu bora, tada upotrebite posebnu tekućinu, koja kožu steže.

Kratak i debeo vrat čini ženu manjom i starijom. Ovaki vrat udarajte sa ručnikom zamočenim u hladnu vodu, a isto tako je odlično sredstvo i hladan tuš. U najnovije doba ledeni oblozi dali su dobre rezultate.

Ledeni oblozi mogu se zadržati na vratu samo dvije minute, jer se led brzo otopi od topline tijela. Ledene obloge metnite pet do šest puta uzastopce, a iza toga istrljajte vrat dobro s kožnatom rukavicom ili grubim ručnikom.

Da dobijete vitak vrat, izvodite ove vježbe. Metnite na glavu kakvu tešku knjigu, košaru jabuka ili šta drugo i s tim teretom na glavi prošetajte vašom sobom deset do petnaest puta. Ako ono što nosite na glavi ne stoji mirno, to je još bolje, jer će vaše nastojanje da postignete ravnotežu još više pridonijeti jačanju vratnih mišića. Pomislite na žene, koje su prisiljene nositi velike terete na glavi. A međutim nimalo ne škodi tijelu, jer upravo one žene, koje nose stalno na glavi teret, imaju klasičnu liniju tijela. Vama će biti dosta ako ono, što radi vježbe nosite na glavi, bude teško oko 10 kilograma. Osim toga vrlo ćete dobro učiniti ako češće okrećete vrat u okrug, te ga dižete prema gore.

Evo vam još jedne vježbe, koja će vam pomoći da dobijete lijep vrat.

Lezite potrbuške, noge neka vam se čvrsto drže poda, a ruke prekrižite na leđima. Zatim nastojte, da podignete gornji dio tijela što je moguće više, a pri tome glavu isto tako podignite što više možete. Na taj će se način gibati svi mišići gornjeg dijela tijela, a osobito mišići vrata. Ponovite vježbu nekoliko puta dnevno. **A. Kaić**

Pletena haljina od kovrčaste vune

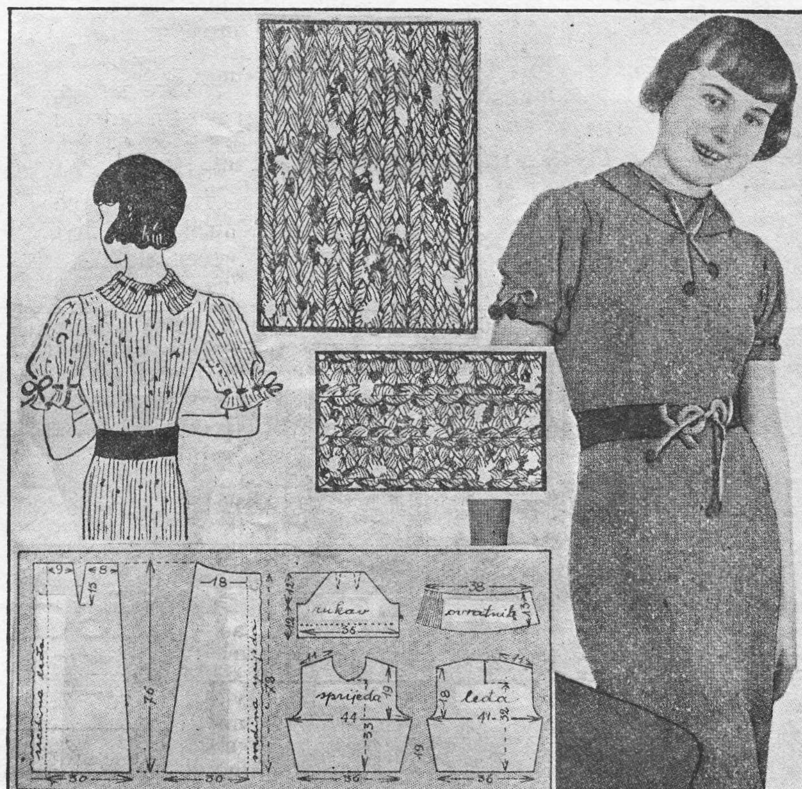
Rađena je u sivoj boji sa crcrnim i bijelim uzlićima.

Potrebno nam je oko 600 grama kovrčaste vune srednje debljine, igle za pletenje od 3 mm, široki pojas od crvene kože sa fantastičnim završetkom i kožnate vrpce.

Da nam posao dobro pođe od ruke, napravit ćemo najprije kroj. Onda ćemo napraviti jedan uzorak od 20 očica u 6 redova (20 očica će biti oko 8 cm širine).

Uzorci pletenja: 1. Jersey: jedan red pravo, jedan red krivo, — izmjenično; 2. Radimo uvijek pravo.

Rupice (kroz koje se provlači vrpca): I. red pravo: 2 očice zajedno, 1 nametnuti, 10 očica pravo i t .d. II. red krivo: sve pletemo krivo.

SUKNJU pletemo u 2 dijela.

Prednji dio. — Dignemo 150 očica. Pletemo 2 reda pravo, onda pletemo jersey. Kad smo prošli 20. red, počinjemo sužavanje na krajevima svakog 10. reda. Kad smo napravili 72 cm dugačko, završimo 20 srednjih očica. U svakom 2. redu završimo po 12 očica.

Stražnji dio. — Radimo kao prednji do 60 cm duljine. Razdijelimo očice u tri dijela, kako shema pokazuje. Svakih deset redaka oduzimamo po jednu očicu na svakom kraju reda. Tako na sva tri dijela. Kad je radnja dugačka 76 cm, završimo svaki dio. Sašijemo zareze.

BLUZA. Prednji dio. — Započnemo sa 90 očica. Radimo jersey. Svaka 2 cm dodajemo po 1 očicu na oba kraja reda, dok nam radnja ne bude 44 cm široka, a 19 cm dugačka. Sada napravimo izrez za rukave. Najprije oduzmemo na oba kraja reda 5 očica, onda 2 puta po 2 očice i tri puta po 1 očicu. Radimo dalje ravno. Kad imamo 33 cm dugačko, završimo 15 srednjih očica za izrez oko vrata. Radimo najprije jednu stranu, a onda drugu (isto kao prvu). Najprije oduzimamo u svakom drugom redu po 1 očicu za vratni izrez. Treba da ostane 11 cm široka naramenica, koju ćemo, kad imamo 39 cm sveukupne duljine, završavati po 5 očica u svakom 2 redu.

Leđa. — Načinimo 84 očice. Počnemo raditi na isti način kao i prednji dio. Kad imamo 19 cm duljine, počnemo praviti izrez za rukave oduzimajući 3 očice, 2 očice i 4 puta po 1 očicu. Na 32 cm visine razdijelimo sve očice u dva dijela. Nastavimo raditi ravno, najprije 1 polovicu, onda prema njoj drugu. Kad imamo 37 cm, završavat ćemo u svakom 2 redu po 5 očica tako, da nam budu ramenice jednako široke kao na prednjem dijelu, a ostale očice završimo ravno.

Rukavi. — Načinimo 36 cm očica (oko 90 očica). Dva reda pletemo pravo, dalje jersey. Na 5 cm od kraja načinimo rupice, kako smo prije naznačili. Dalje pletemo jersey. Kad imamo 12 cm duljine, sa svake strane oduzmemo po 5 očica. Dalje radimo još 12 cm oduzimajući na početku svakog reda po 1 očicu. Preostale očice završimo.

Ovratnik. — Načinimo 30 očica i pletemo uvijek pravo. Svaki 4 red, naime u 5. redu radimo 20 očica i opet ih natrag pletemo; u 7. redu pletemo sve očice, i t. d. Ovratnik načinimo 38 cm dugačak.

Kad smo svršili s pletenjem, sašijemo sve dijelove, ostavit ćemo s lijeve strane haljine prorezano — i to ćemo kopčati. To zato, da lakše oblačimo haljinu. Uske trakove od kože provući ćemo kroz ovratnik i rukave. Na krajevima trakova pričvrstit ćemo kuglice učinjene od vune. Haljina je sasvim jednostavna. Jedini ukras je pojas i trakovi od kože. Pojas je od crvene kože, ukrašen sa bijelim kolutima, kroz koje provlačimo bijelu kožnatu traku. *Z. L. P.*

Uspavanka

Slika od Mladena, a stihovi od Branka Fučića

Ne boj se, dijete malo,
— noć je tiha i plava.
Ne boj se, moje malo,
lijepo se u njoj spava.
Otvorit ću prozore širom,
pa neka večernjim mirom
dojezdi patuljak stari
na atu vrh tvoje glave.
Nek zvukove frulice plave
i zrikanje šturaka iz trave,
što modru večer slave,
zaprede u divan san.
— U zipci će zibat te mati,
U zipci ćeš slatko mi spati,
dok Bogo ne otvori dlan
i na te — u čas ran
ne siđe bijeli dan,
vedar i nasmijan.

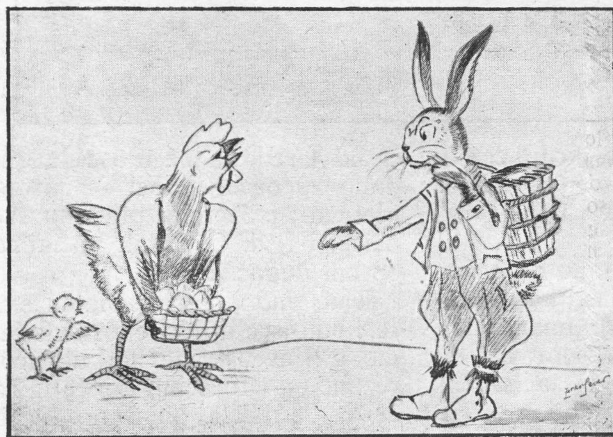
Anketa

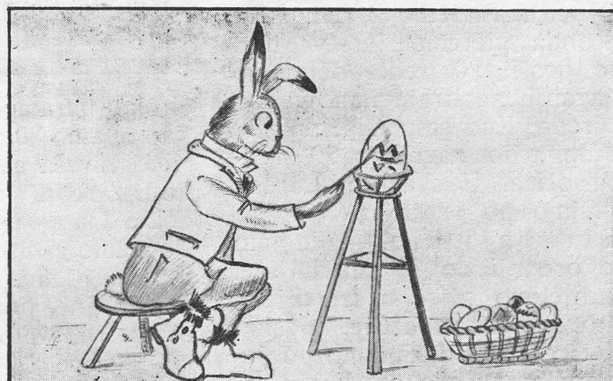
»Žena u svom zvanju«

nastavit će se u idućem broju

Trgovina s pisanicama

Slike i riječi od Tete Zorke

A kaj je to, kuma draga,
Kakva je to graja?!
Ma to vam se stari zajec
pogaja za jaja!

Obrekla mu koka sivka
Košaru nanesti,
Samo če bu zajec stari
Mogel ih odnesti!

Se bi išlo, da ta koka
Ni trgovec tvrdi,
Preskupo mu jajca nudi,
Pak se zajec srdi!

»E, moj zeko,« veli sivka,
»Sad im je sezona!
Moja jajca više vrede
Od šake bombona!«

I baš zato stari zajec
Srdit brke gladi,
Jer i on si isto želi —
Da nekaj zaradi!

Al' jer deci nije biti
Za Vuzem brez jajec,
Zato se je itak s kokom
Vre nagodil zajec.

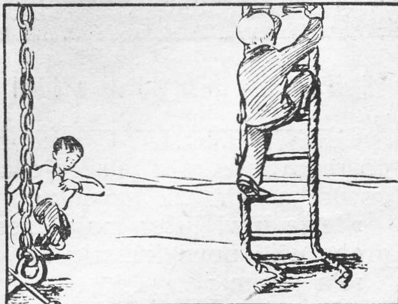
Za malenkost mu je išla
Koka s cenom dole,
Poleg čega postal zajec
Odmah dobre vole.

Na jajcima ipak joj je
Dinarček doplatil —
I onda se brže bolje
Svojoj kući vratil.

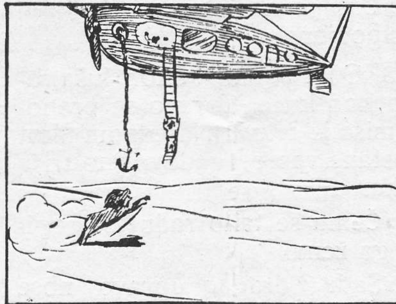
Tak su mu se ispunile
Oželjene želje,
Pa sad riše pisanice
Deci na veselje!

Mali Toma u balonu

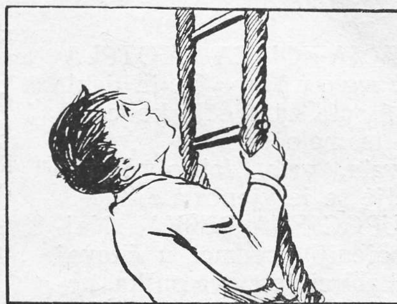
Prema istoimenom romanu Mark Twaina — Slike i tekst od M. Fučića

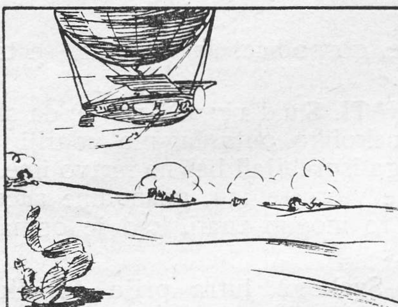
37. Prvi je do balona dotrčao Tom i uspeo se u gondolu. Huck se je dovukao za njim do polovice ljestava, ali dalje ni makac! Bio je već toliko izmoren i preplašen, da se nije usudio ni maknuti s mjesta, bojeći se da ne padne u ralje lava, koji je

38. dojurio i skočio za njim. I da nije Toma brzo povukao jednu polugu, a balon pojurio uvis, jadni bi Huck zaglavio. Balon se zaustavio oko 12 stopa nad zemljom. Hucku je odlanulo, kad se je našao izvan neposredne opasnosti.

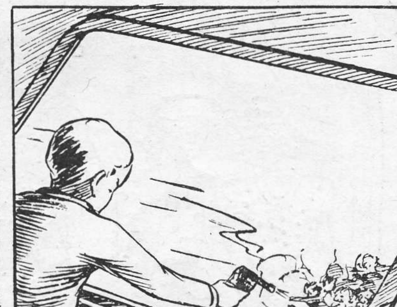
39. »Tome, nikako se ne mogu popeti u balon. Past ću kao vreća, ako se samo maknem. Pomozi!« »Dobro, Huck! Evo, ja ću potjerati balon nekoliko stotina metara dalje odavde. Jednostavno ,kidnut ćemo' toga lava!«

40. Balon je kliznuo iznad pijeska kao najbrža lokomotiva. Ali ni lav nije čekao. Bijesno ričući trčao je ogromnim skokovima za njim. Zatim se čulo udaljeno muklo rikanje i naskoro su se sa svih strana pojavile stotine lavova.

41. Huckov je položaj bio grozan. Snage su mu bile na izmaku. Jedva se je držao. Prebrzo nisu smjeli juriti, a niti se previsoko dići, da Hucka ne spopade vrtoglavica. Tada najednom Tomu sine nova spasonosna misao.

42. Naperi profesorov revolver u lavlji čopor. Jedan se ranjeni lav propne uz urlik, koji je uši parao i mrtav klone na pijesak. Ispod balona nasta komešanje. — Kad su gladne životinje osjetile da im je drug mrtav, požudno su se bacile na lješ.

Veliki natječaj „Obitelji" — Br. X.

Makar koliko pojedini pisac svoja djela davao u raznim književnim oblicima, redovito svako njegovo djelo nosi glavna obilježja piščeve ličnosti. Osobito se to vidi kod pisca, kojega prikazuje naša slika. Iz njegovih djela beletrističkih ili drugih, izbija ličnost s neobičnim smislom za sklad i stilizaciju. Počeo je iznoseći na javu već davno zaboravljene ili možda nikad neobjavljene scenske i estetske vrednote starih hrvatskih Crkvenih s k a z a n j a, a i sam je nekoja napisao i režirao. On je najveći obnavljač pučkih religioznih predstava među Hrvatima. A kad je štampao svoja djela iz područja socijalnog života (»Socijalno pitanje«, »Obnova socijalnog poretka«), i opet se istakao njegov smisao za red. On je prvak hrvatskoga hagiografskog romana (»Sofiju odabra«, »Sedam puta udarani«). Po prvi put se u romanu »Sofiju odabra« zapazio piščev s t i l, koji je osobit među našim književnicima, a obilježen je jednostavnošću ali i krepkom lapidarnošću, kojom pisac kao kamenčićima mozaika daje savršene i lijepe slike. Po njegovoj »Sitnoj sreći«, koja je objavljena prošle godine u »Obitelji«, unio je pisac i u svoj socijalni roman osobitosti svoga stila, koji je tu postigao vrhunac. Dakle naš je pisac majstor stila, koji se odrazuje u njegovom radu na obnovi hrvatskih pučkih skazanja, u njegovim socijalnim djelima kao i u njegovoj beletristici.

KOJI JE OVO HRVATSKI KNJIŽEVNIK?

Ovo je posljednja slika velikog natječaja „Obitelji". Rješenja treba poslati uredništvu najdalje do 25. travnja o. g. Uvjeti za natjecatelje izneseni su na 4. strani omota u 1. ovogodišnjem broju.

Dr. Velimir Deželić, sen.

ZA ŠALU I SMIJEH!..

DJEČJA KOLICA NA OTPLATU. T r g o v a c: »To je dakle zadnja rata za dječja kolica. A kako je maloj?«

»Hvala, vrlo dobro. Prošle nedjelje se je vjenčala.«

SKUPOCJENA PUŠKA. »Najskupocjeniji predmet u čitavoj mojoj zbirci, jest ova puška, koja potječe od vremena Aleksandra Velikog.«

»Ali molim, onda još nije bilo pušaka!«

»Baš je zato tako rijedka i skupocjena!«

ŠKOT I RADIO. Škot sluša radio kod kuće. Upravo se prenosi misa iz crkve. Najednom Škot postane veseo i zadovoljno trlja ruke.

»Čemu se tako raduješ?« upita ga žena.

»Sada, draga, upravo nose žaru po crkvi za skupljanje priloga za crkvenu općinu.«

ČUDNA OSVETA. U ured za posredovanje rada ulazi jedan gospodin i prilazi činovniku:

»Jeste li vi jučer mojoj ženi preporučili novu kuharicu?«

»Pa jesam.«

»Onda: marš s mjesta sa mnom na ručak!...« Sabrao B e k i l

Okreni se, Marice, da vidiš, okreće li se gospodin, pa da se i ja onda okrenem.

MODERNO. O n a: »Mora se priznati, da ste dosta simpatičan i interesantan muškarac, gospodine Viktore! Šteta, prava šteta, što živite kao neženja.«

O n: »Što ćete, gospođice! Ja sam vam se takav već i rodio.«

NE MOŽE ZNATI. S u d a c: »Vi velite, da ste tužitelja samo nekoliko puta lagano udarili, a on tvrdi, da ste ga isprebijali baš na mrtvo ime.«

T u ž e n i: »Ne vjerujte mu, gospodine suče! Jer kako bi on to mogao znati, kad je odmah pao u nesvijest.«

NEMOGUĆE. Svakoga jutra prije doručka treba se čestito okupati,« preporučuje liječnik nekoj gospođi.

»Kako ću, kad obično ustajem tek poslije doručka?«

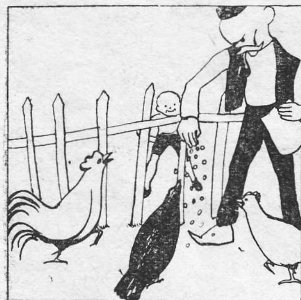
NA SUDU. S u d a c: »Optuženiče! Poznajete li ovaj nož?«

O p t u ž e n i: »Naravno da poznam.«

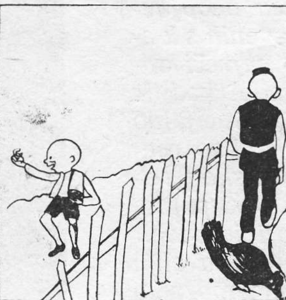
S u d a c: »No, jedva jednom!«

O p t u ž e n i: »Kako i ne bih, kada mi ga pokazujete svakog dana.« Sabrao S l. T r - s k i

Dobrijanova uskrsna pisanica

Što se, djeco, ori
ta kokošja graja?
Bit će zato mnogo
do Uskrsa jaja.

Više nego ikad
jaje sada vrijedi;
zato čika s hranom
kokama ne štedi.

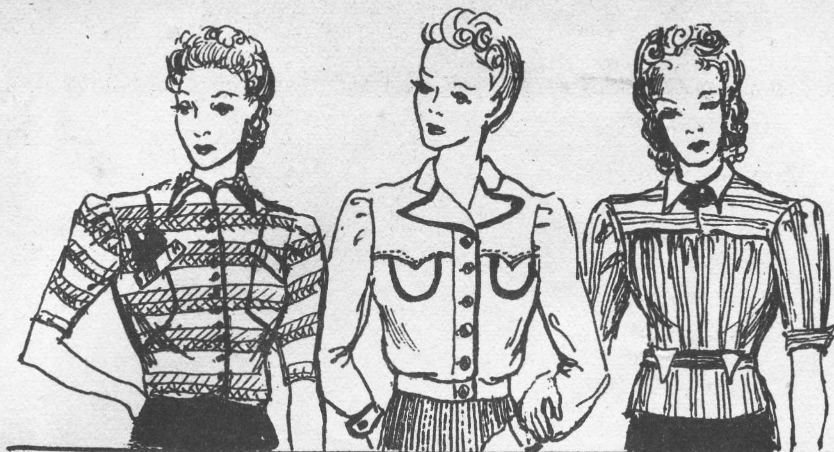
A još kad nariše
i sam pisanicu,
zar se ne će ves'o
zasjati u licu?

Što se pritom zbiva:
možda čika sniva?
Pravu pisanicu
koka mu »dariva«!?

Ilustrovani tjednik „Obitelj“ stoji 4 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji“ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

Bluzice

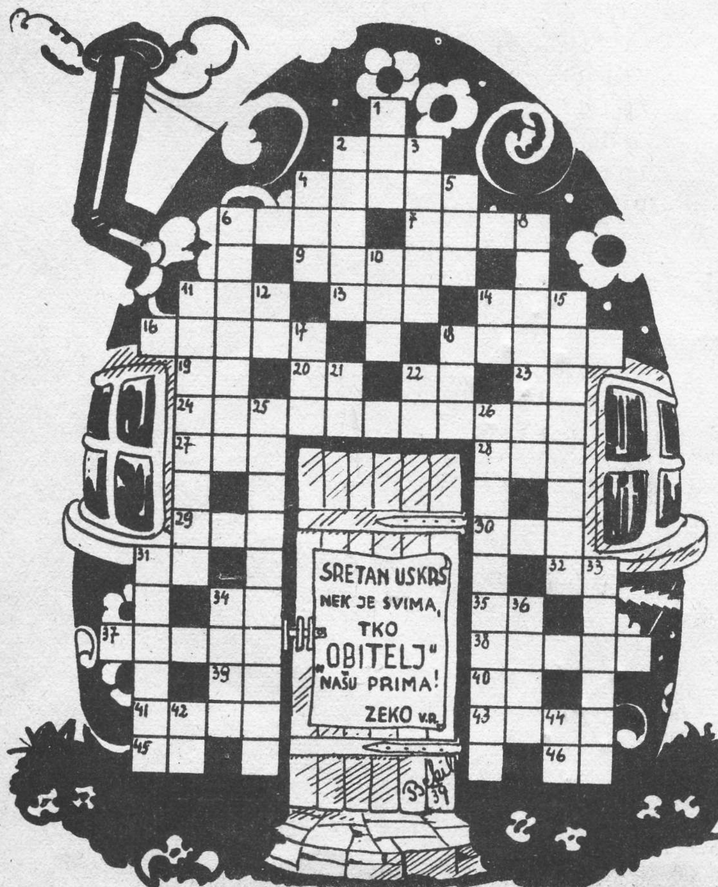
za kostime

Kostimi su vrlo praktični, a i moderni. Isto tako i bluzice. Uz svaki kostim potrebne su dvije, tri bluzice, pa zato donosimo na izbor nekoliko sportskih i elegantnih, jednobojnih i uzorkanih bluzica.

Natječajna križaljka u pisanici

Složio Bekil

Okomito: 1. muško ime (hipokor.), 2. sparina, 3. žensko madžarsko ime, 4. oblik glag. spavati (3. l., dijalekt), 5. mužar (bez zadnjeg slova!), 6. otvori za zrak na svakoj kući (množ.), 8. zanatlije (drvo! — plur.), 10. uzvik (eto), 11. vrst umjetnosti (modeliranje!), 12. kratica za »Družba Isusova«, 14. pok. zamj. (ž. r.), 15. osoblje, namještenici (tuđ.), 17. borba, nemir, 18. plin (tuđ.), 21. egip. božanstvo, 22. prilog mjesta, 25. dva predstavnika (naroda) velike Britanije (danas dvije države!), 26. mjesto u Hrv. Primorju, 31. žensko narodno ime, 33. trgovac rabljenom robom (tuđ.), 34. ogromna zmija, 36. ime za seljački narod u Slavoniji, 42. uzdah, 44. pok. zamjenica (ž. r.).

Vodoravno: 2. pok. zamjenica (množ.), 4. bor i čempres je izlučuju, 6. vrhovni poglavar Kat. Crkve, 7. rob, 9. žensko ime (grčko!), 11. patos, tavan, 13. majka Bl. Dj. Marije, 14. ratno oružje, 16. fr. pokrajina u Africi, (ž=z), 18. morska ptica, 19. inicijali hrv. slikara, dva samogl., 20. mjera za površinu, 22. isto što i 44. okomito, 23. mjera za površinu, 24. uskrsna želja urednika »Obitelji« i sastavljača križaljke cij. odgonetačima, 27. muško ime (Ujević!), 28. početak imena jednog južnoameričkoga grada (... de Janeiro), 29. mulj, blato, 30. lavica (lat.), 31. prema, u korist (prijed.), 32. kratica za »lako kazati«, 34. kod, pri, 35. vrst pjesničkog djela, 37. slavni tal. skladatelj, 38. lenski podanik, 39. mjera za površinu, 40. dva samoglasnika, usklik u kolu, 41. dnevno piće, 43. niz točaka, 45. uzdah, 46. isto što i 39.

Rješenje treba poslati do 20. travnja. Među odgonetače podijelit će se 100 lijepih knjiga.

Rješenje i nagrade iz br. 5–6

Vodoravno: 2. Cer, 4. Jedan, 5. Oan, 7. Fanal, 10. Bakar, 12. Ratar, 15. Sokak, 16. Tanak, 17. Rasap, 19. Mitar, 20. Titan, 22. Lot, 23. Fakir, 24. Tas. — Okomito: 1. Sedan, 2. Cedar, 3. Ranar, 6. Sakat, 7. Fakat, 8. Latin, 9. Danas, 10. Bor, 11. Kas, 13. Tat, 14. Rar, 18. Pilat, 19. Matis, 21. Tokar.

Po 10 knjiga dobili su K. Mužinić iz N. i M. Leopold iz V. Po 5 knjiga M. Bakarić iz Z., I. Zarnik iz S., R. Bračić iz T. i K. Purezzi iz L. Po 1 knjigu M. Budalec iz B., Lj. Karajčev iz N. B., P. Mihelić iz Popovića, A. Prčić iz N. S., L. Kulier iz Z., F. Rückert iz K., Š. Segarić iz S., M. Vučinić, Lj. Perinić i A. Mazzi iz Zagreba.

USKRSNUĆE KRISTOVO — Naslikao Jozo Kljaković. — Slika se nalazi u crkvi sv. Marka u Zagrebu